БАРЫ ДА УЬЛКЕЛЕНИ ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛЕШИГИЗ!

ЛЕНИН ЁЛУ

ЗНАК ПОЧЕТА

1918-нчи йылны апрель айындан башлап чыгъарыла

ХАМИСГЮН 1 ФЕВРАЛЬ 1990

№ 14 (10500)

КПСС-ни ОБКОМУНУ, ДАГЪЫСТАН АССР-ни ОЬР СОВЕТИНИ ВА МИНИСТРЛЕР СОВЕТИНИ ОРГАНЫ

ОРГАН ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ДАГЕСТАНСКОЙ АССР

ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ

Багъасы 3 кепек

1990 4 МАРТ

Сайлавланы гюню

СОВЕТ РОССИЯНЫ ХАЛКЪЛАРЫНА

КПСС-ни ЦК-сыны Россия Бюросуну, РСФСР-ни Оьр Советини Президиумуну ва Министрлер Советини Чакъырыву

Ёлдашлар! Биз Россияны къысматы, бизин кёп миллетли социалист Ватаныбызны къысматы аявлу бары да адамлагъа чакъырыв этебиз.

Дёртюнчю мартда сиз РСФСР-ни республика, ерли Советлеринде сизин пайдаларыгъызны якълажакълар учун тавуш бермеге герексиз. Шо танглавну жаваплы кюйде этмеге, халкъ депутатлар этип, гертилей де, халкъны пайдаларына къуллукъ этмеге, Россияны янгыртывну алгъа элтмеге бажарагъанланы сайламагъа чакъырабыз.

Россия Федерацияда кёп санавда четим масъалалар бар. Автоном республикаларда, крайларда ва областларда, милли округларда, кёбюсю шагьарларда ва районларда коллектив къайдаларда токъташдырылгъан сайлавланы алдындагъы платформаланы кюрчюсю этип алынгъан сайлавчуланы тапшурувларында да оланы гьакъында айтыла. Кёп башгъалыкълары болса да, оларда бир йимик масъалалар аз тюгюл. Шо бирлик КПСС-ни ЦК-сыны сайлавланы алдында совет халкъгъа этген чакъырывундагъы масъалалар булан законлу кюйде къыйыша ва социализмни оьсдюрмек, сакъламакъ ва тенг ихтиярлы совет халкъланы Союзун янгы маъна булан то...

табии байлыкъларын таламтакъыш этивлер генг кюйде белгили. Ёлгъа йиберилген терсликлер, сталинщина, балики, Россиягъа барындан да артыкъ гюч этгендир.

Къара топуракълы тюгюл бой йимик, герти рус крайны масъалалары юрекни гьалеклендирмейми? Кузбассда, Уралда, Волгада ва Байкалда, темиркъазыкъ регионларда къыйынлы экология гьал тувулунгъан, Темиркъазыкъны Сибирни ва Йыракъ Гюн тувушну кёп санавдагъы халкъларыны къысматы юрекни гьалеклендире. Россияны бир-бир крайларында, областларында, автоном къурулушларында социальный якъдан уьлкени оьзге регионларындан эсе артда къалагъанлыкъ барлыгъы гёрюнюп тура. Рус ва оьзге халкъланы тарихи, башгъалыкълары булан байлавлу бек багъалы памятниклени сакълавну ва янгыртывну масъаласы къатты кюйде салынгъан.

Шо къыставуллу масъалаланы чечивню ёлу янгыртып къурувдан таба оьте. Уьлкеде янгыз социальный тюгюл, милли тюзлюк де баргъан сайын беклеше. Савлай халкълагъа оьзлени яхшы аты къайтарылып бериле. Буссагьатгъы вакътиде болуп турагъан затлагъа тюзлюкню, гертиликни оьзюн янгыдан болдурув деп айтмагъа ярай. Шо гьал бары да халкъла...

тулувну экономика ёлу. Бу ерде 1990-нчы йыл кюрчю болмагъа герек. Чаналамагъа къоймай, йылны планларын кютмек — гьар загъмат коллективни патриот борчу.

Оьз талаплары учун оьзюню янындан харж гёрсетивге ва оьз ишлерин оьзю юрютювге гёчювню якълай туруп, РСФСР оьзюню экономика гючюн, хаммалын, ресурсларын оьзю сюйген кюйде толу къоллавну, илму къоллангъан тармакъланы оьсдюрювню, республикаара тенг оьлчевлерде мал алышдырывну, гьар республика союз бюджетте бакъдырагъан маялар тутагъан ер бир йимик, материальный гьалы — этеген загъмат къошумуна гёре болмакъны актив кюйде якълай.

Биз Совет Россияны янгыртылгъан юзю болмакъны, ону уллу ва гиччи шагьарларын, юртларын янгыртывну, яшавлукъ уьйлер къурувну чалтлашдырывну ва сан янын яхшылашдырывну, арив онгайлыкълары булангъы больницаланы, школаланы, савлукъ сакълав ва культура - ярыкъландырыв идараланы санавун генглешдиривню яныбыз. Биз Россияны ачыкъ кёгюню, таза оьзенлерини ва жанлы агъачлыкъларыны яныбыз.

Загъмат онгача ва кооператив чалышывну оьсдюрювню ...

кюйде гьюрмет этивню ва ихтиярларын, милли башгъалыкъларын, бир-бирин англайгъанлыкъны ва дослукъну генглешдиривню янын тута. Ол — автоном къурулушланы герти кюйдеги оьзбашына иш гёрювюн болдурувну, оланы имканлыкъларын артдырывну яны. КПСС-ни «Гьалиги шартларда партияны милли политикасы» деген платформасын якълай туруп, россиялылар ону актив кюйде яшавгъа чыгъармагъа герек, бек гьис этилеген кюйдеги гьалда юрюлеген процесслерден артда къалмагъа ярамай деп гьисап эте.

Бизин жамиятыбызда гьар агълю, гьар ватандаш, гьар къайсы миллетни арасында да, Совет Союзну не еринде де оьзюн онгайлы кюйде гьис этеген болсун учун бары да шартлар яратылмагъа герек. Оьз халкъларыбызны пайдалары гьакъында ойлаша ва иш гёре туруп, биз барыбыз да уьлкеде разиликни, ватандашлыкъ парахатлыкъны бек аявлап сакъламагъа борчлубуз.

Пачалыкъны тыш политика чалышыву ич масъалаланы чечив булан туврадан-тувра байлавлу. Бир нече йыллар алдын да гьар совет адамны, россия уьйню рагьатсызландырагъан, — дав болмажакъмы? деген даимлик сорав — артгъа теберилген. Парахат...

алып, ону якълагъанлагъа, халкъ хозяйствону аякъгъа тургъузгъанлагъа янгы районларда яшавну болдура туруп, тын топуракъланы пайдаландыргъанлагъа. Бизин уьлгюбюз уьлкени гележекде де революциячы къайдаларда алышдырывну ишине къуллукъ этсин.

Россияны яшоьрюмлери! Республиканы гётермек, ата крайыбызны янгыртмакъ — бугюн шондан оьрде болуп, патриот борч ёкъ.

Биз гьакъыл загъматны адамларына чакъырыв этебиз: оьр къылыкъ идеалланы ва гуманизмни беклешдирмек учун, эрши затлагъа ва цинизмге къаршы чыкъмакъ учун сиз кёп затны этмеге боласыз. КПСС-ни ЦК-сыны Россия Бюросу, РСФСР-ни Оьр Советини Президиуму ва Министрлер Советини Россияны кёп миллетли культурасы толу кюйде оьссюн учун бары да затны этежек, халкъ яратывчулугъун якълажакъ.

Аналыкъ ва яшлыкъ — бизин айрыча гьай этивюбюзню иши. Агълю яшавну инамлы кюйде сакълайгъан къатынгишилер-аналар оьзлени яшларыны ва ювукъ адамларыны гьакъындагъы даимлик гьай этивлерин ва рагьатсызланывларын, бир заманда да болмагъан кюйде, парахат...

ДАССР-ни Министрлер Советини информация центрыны билдириву

РСФСР-ни Министрлер Совети 1989-нчу йылны декабрь айыны 13-нде чыкъгъан 365 номерли къарары булан «1990-нчы йыл мал-матагь ва акъча лотерея чыгъарылажагъы гьакъда» билдире.

1990-нчы йыл халкъланы арасында умуми кюйде алгъанда 185,1 миллион манатны къадарында мал-матагь ва акъча лотерея чыгъармагъа къарар къабул этилген. Олар онгъа бёлюнежек, шолардан бириси байрамгъа багъышланажакъ.

1990-нчы йыл чыгъарылажакъ мал-матагь ва акъча лотереяланы тасдыкъ этилген шартлары;

мал-матагь ва акъча лотереяланы билетлерин СССР-ни акъча маялар сакъланагъан банкларыны производство идараларында сатмакъ деп токъташдырылгъан, шолай да тюкенлерде, «Союзпечатны» киоскларында, паркларда, театрларда, кинотеатрларда, поездлерде, стадионларда, вокзалларда, байлавлукъну предприятиелеринде, яшавлукъ къуллукълар кютюлеген, жамият ашамлыкъ къуллукъланы къурумларында да сатылажакъ.

Лотерея билетлер оьрде эсгерилген предприятиелени, идараланы ва къурумланы къуллукъчулары гьай этип оьзлени ишинден таба, яда инангъан адамларына тапшуруп сатдыртажакъ.

Лотерея билетлени сатгъанлагъа, олар къазангъан акъчаланы 3 проценти савгъат гьисапда

Ишлер къыставуллу

Аслу гьалда иш РСФСР-ни, ДАССР-ни ва ерли Советлени халкъ депутатларын сайлавлагъа гьазирлик гёрюв шагьарда СССР-ни халкъ депутатларын сайлавланы вакътисинде йиберилген янгылышланы критика гёзден янашып къыйматлай, пайдалы сынавну жамлашдыра туруп юрюле. Озокъда, биз сайлавлагъа гьазирлик гёрювде сайлавчуланы политика активлиги, уьлкедеги социальный-экономика гьал ончагъы онгайлы тюгюллюгю, бир-бир хозяйство ва совет ёлбашчылар агьамиятлы масъаланы чечмеге болмайгъанлыгъы, болуп турагъан алышынывланы терен маънасын англамайгъанлыгъы, янгы къайдаларда ишлемеге гьазирлиги ёкълугъу саялы олагъа инамсызлыкъ артагъанлыкъны тийишли кюйде къыйматлайбыз.

Шоланы барысын да гьисапгъа алып, биз халкъ депутатларын сайлавчулагъа гьазирлик гёрювге байлавлу къурум ва политика ишни генглешдирмеге къаст этдик. Инг башлап биз буйрукъ этивлени, загъмат коллективлеге кандидатланы оьрден таба гёрсетивлени къайдасындан тайдыкъ. Къысгъача айтгъанда, жамиятны ойларын ачыкъ этивге, халкъ депутатларына сайлав округдан кандидатлар гёрсетивге ва арагъа салып ойлашывда альтернатив къайданы беклешдиривге эркин ёл ачдыкъ. Депутатлыкъгъа кандидатлар гёрсетивге шолай янашыв партия къурумланы алдына янгы борчланы салды. Олардан кёплери анкет къайдада социология ахтарывланы, депутатлыкъгъа кандидатланы гёрсетивню къайдаларын анализ этивню ва гьазирлик гёрювню ёлу булан кандидатланы гьакъында предприятиелерде ишлейгенлени ойларын алданокъ терген къарады. Шондан башгъа да, сайлавланы гьакъындагъы Законну терен кюйде уьйренив юрюле. Партия къурумланы секретарларыны шагьар семинары, бир нече лакъырлашывлар болгъан.

... депутатлыкъгъа эки ва дагъы да артыкъ кандидатуралар гёрсетилгенлигине шагьатлыкъ эте. Жамият къурумлар айрокъда бек активлик гёрсетди. Оланы гьариси дегенлей, тюрлю-тюрлю даражалардагъы Советлеге оьзлени кандидатларын гёрсетмек учунгъу ихтиярдан пайдаланды.

Гёрсетилгенлени арасында бары да къатлавланы ва социальный группаланы вакиллери бар. Депутатлыкъгъа кандидатлар этилип гёрсетилгенлени 80 проценти коммунистлер.

Кандидатлар гёрсетивлени гьасиллери сайлавланы алдындагъы кампанияны къурувдагъы кемчиликлени де ачыкъгъа чыгъарды. Сайлавланы гьакъындагъы Законну мекенли тюгюллюгю яшайгъан ерлеринден кандидатлар танглавну шартлары да гёрсетди. Шагьар, район Советлеге депутатлыкъгъа кандидатлар гёрсетмеге юз адамны жыймагъа ончакъы тынч тюгюллюгю ачыкъ болду. Гиччирек жамият къурумлар, аз санавлу цехлени, предприятиелени ва идараланы бёлюклерини коллективлеринден депутатлыкъгъа кандидатлар гёрсетмек учун шолай этмеге герек бола.

Бир мисал гелтирейим. Бизин шагьарыбызда микрорайонланы кюрчюсюнде 15 социальный-профилактика комплекс къурулгъан, олагъа микрорайонланы оьз ишлерин оьзлер юрютеген жамият советлер ёлбашчылыкъ эте. Шоланы бирисинде жамият советлени гючю булан адамлар яшайгъан ерлерде РСФСР-ни, ДАССР-ни ва ерли Советлени халкъ депутатларына кандидатлар гёрсетивге байлавлу

чю къастланы да къоша. Россиялылар, миллетине де къарамайлы, оьзлени янгыз бирлешген совет агьлюде гёз алгъа гелтире — россиялы сайлавчуланы аслу тапшуруву да шо бола деп айтмагъа ярай. Республикада да, савлай уьлкеде де янгыртып къурув ювукъ вакътилени ичинде гьис этилеген кюйдеги натижаланы берсин учун ону мекенли кюйде чалтлашдырмакъ деген талап да шолай бир гёнгюллю маънада бола.

КПСС-ни ЦК-сыны Россия Бюросу, РСФСР-ни Оьр Советини Президиуму ва Министрлер Совети шо платформалардагъы ва тапшурувлардагъы бары да пайдалы затланы якълай. Оланы яшавгъа чыгъарылыву Россияны экономика ва ругь якъдан гётеривню кюрчюсю бола, шосуз савлай уьлкени оьсювюн де гёз алгъа гелтирмеге бажарылмай.

Республикада реформалар бизин гёз алдыбызда генглеше — сайлавлар оланы бир-дагъы-бир герти кюйде яшавгъа чыгъарылыву. Россия кёп уллу, ондан этилеген талаплар да уллу. Ону Ватаны — Совет Социалист Республикаланы Союзуну къысматы учун тарихдеги жаваплылыгъы да уллу. Патриотизмни, Россияны гьис этивню милли хохабазлыкъ булан бир аралыгъы да ёкъ ва болмагъа да тюшмей. Бир вакътини ичинде социалист пачалыгъыны аякъгъа турувуна, артда къалывланы тайдырывгъа, Ватанны якълавгъа, янгыртып къурувгъа россиялылар этеген къошумну тийишли даражада къыйматламай къоймакъ да янгылыш болур эди.

Ону халкъларына дамгъа салмагъа олагъа бир тюрлю айрыча, яхшы онгайлыкълары булангъы гьалны болдура деп бетлешивлер этмеге къарайгъанлыкъ болмагъа тюшеген къастлар тюгюл. РСФСР-де кёп тюрлю масъалалар бар. Демография якъдан онгайсызлыкълар, ону гъа, Россияны да къошуп, бары да совет республикалагъа тие. Гертилик буса бырынгъы заманлардан берли россия адамны лап сыйлы къылыкъ ахтарывларыны масъаласы болгъан.

Ватандашланы умутлары, оланы англавларыны артыву гюнлюк низамгъа Россиягъа пачалыкъ онгачалыгъын белгилейген бары да ихтиярланы бермекни гьакъындагъы масъаланы сала. Пачалыкъ институтлар, шоланы арасында лап да аслусу — Оьр Совет янгыртыла. Республика парламентни эки палаталы этип янгыртыв да Россияны халкъларыны милли пайдаларын якълайгъан вакиллени болдурувну болгъан чакъы яхшы гелишдире. Республика жамият къурумлар яратыла. Россияны ругь гючю арта, шо бары да республикаланы бир-бирин байлашдырагъан культура, англав къатлавларыны генг кюйдеги тамур система булан байлавлу бола. Россияны Илмулар академиясын къурув да республикагъа пайдалы кюйде къуллукъ этежек. Янгы республика газетлер ва журналлар ачыла. Россия телевидение ва радио къурула, сёз информация агентликни гьакъында бара.

Экономикада социальный масъалаланы чечивге бурулув гёрюне. Тек савлай халкъ хозяйство гьалиге тийишли кюйде чалтлыкъны алмай. Республиканы четим гьалдан нечик чыгъармагъа герек? СССР-ни Халкъ депутатларыны экинчи съездини къарарлары герти ёл ача. Экономиканы яхшылашдырывда гьукумат таклиф этген ва съезддеги дискуссияланы вакътисинде байлашдырылгъан уллу, мердешли тюгюл чаралар Създде бизин экономикабызны, шо арада Россияныкин де алгъа элтежек законланы къабул этивню, янгы гьалиги ёлларда хыйлы чалтлашдырмагъа гереклиги бир гёнгюлден айтылды. Белгиленген чаралар — тувулунгъан гьалдан къу- ветлени яшыртгъын экономикагъа, савдюгерчиликлеге, четимликлерден пайдалангъан, къыставуллукъну гючлендиреген агьвалатланы болдурагъан, къылыкъны тёбенлешивюне элтеген тайпалагъа къаршы ябушувну гючлендирмеге чакъырабыз.

Биз — тенг ихтиярлы байлавлукъланы, ресурсланы аяп пайдаландырывну ва янгыртывну болдурагъан байлавлукъланы генглешдиривде болушлукъ этмеге герекли хозрасчётну яныбыз. Тек о ерли тарлыкъны онгачалыкъны фактору, эки де якъгъа пайдалы интеграция процесслерде четимлик этмеге герекмей. Милли тарлыкъдагъы ерде герти эркинлик болмай ва болмагъа да бажарылмай! Россия Федерация гележекде де бир заманда да уьлкени оьзге халкъларындан ят болувну чыры булан айрылмажакъ.

Ишлейгенлени ва пенсионерлени, яшланы ва яшоьрюмлени, къатынгишилени ва эренлени болуп да, агьлюлени ва янгыз адамланы, аз санавлу ва кёп миллионлу халкъланы болуп да, гьалында, бары да затларда тюзлюкню беклешдирмей туруп, милли янгыртылывну гёз алгъа гелтирмеге де бажарылмай. Бу ерде унутулгъанлар яда хатири къалгъанлар болмагъа ярамай. Низамны ва законлукъну бары да якълардан беклешдирмеге герек. Янгыртып къурув янгыз адамланы ва халкъланы тюрлю-тюрлю мююшлеге багъып айырмайгъан, оланы бирлешдиреген бирликдеги яратывчулукъ иш булан артгъа къайтмайгъан кюйдеги мугькам уьстюнлюкню таъмин этмеге бола.

Россия Федерация, оьзюню зор уллу территориясында юзден де артыкъ халкъ яшайгъан четим милли къурулуш болуп, олагъа шексиз

Тек биз шону булан рагьатланып къалардан арекбиз. Бары да затгъа гьакъыллы кюйде къыймат беребиз. Армия бизге тарыкълы, россиялылар да — огъар шексиз кюйде гьюрмет этивню, ону тийишли кюйде таъмин этивню яны, асгер къуллугъуну абурун артдырывну яны. Шону булан бирге гележекде де парахатлыкъны инг башлап военный тюгюл, политика къураллар булан таъмин этмеге герек.

Гьюрметли ватандашлар, Совет Союзну ватандашлары! Сизин пайдалы жамият сёйлешивлени беклешдирмеге ва оьсдюрмеге чакъырабыз. Къаршы турувлардан — гьакъыллы ёл къоювлагъа, эки де якъгъа онгайлы кюйдеги къарарланы ахтарывгъа. Сёйлешивлер тарыкълы экенлигин англайгъанлыкъ — артдагъы вакътилерде шо жамиятны гёз ачывуну бир къайдасы. О иш ташлавланы четим масъалаларын, миллиара къайгъыланы, тюрлю-тюрлю жамият гьаракатланы бир-бири булангъы аралыкъларыны, наслуланы ва социальный группаланы бирге иш гёрювюню масъалаларына тие.

Янгыртып къурув, эгер биз барыбыз да къастларыбызны бирлешдирсек, янгыз шо заман болажакъ. Бизин уьлкебиз кёп наслуланы загьматы, тери ва къаны булан къурулгъан. Гьар адамны патриот борчу — ону милли байлыкъларын сакъламакъ ва артдырмакъ. Биз заводланы ва фабриклени, колхозланы ва совхозланы загьматчыларыны, материал ва ругь байлыкъланы яратагъанлагъа барысына да чакъырыв этебиз. Биз саялы ишлерибизни бирев де этмежек — гелигиз, шону эсде сакълайыкъ ва заман буюрагъан кюйде иш гёрейик.

Бизин сёзюбюз — социализмни башында токътагъанлагъа, къолларына савут да рыкълы бизин умуми уьюбюз деги гьалгъа гёчюрер деп умут этебиз. Республиканы ёлбашчылары агьлюню масъаласын оьзлени къаст этивлерини центрына салажакъ. Оланы къарарлары, къатынгишилени загьматын тынчлашдырыв жамиятны социальный ва къылыкъ якъдан савлугъун таъмин этивде кёмек этежек.

Бу къувунлу сагьатда бизин къардашлыкъ сёзюбюз Азербайжанны ва Арменияны халкъларына. Миллиара тюртюшювлени къыйынлы натижалары гьакъындагъы къайгъылы хабарланы терен кюйдеги юрек авуртагъанлыкъ булан эшите туруп, биз Россияны халкъларыны атындан сизин гьакъылы гъызгъа чакъырыв этебиз — яшлар, аналар, къызардашлар ва къатынлар учун гюч этивлени толкъунун токътатыгъыз! Инанабыз: яхшы къастлар уьстюн гележек.

Россияны коммунистлери! Сизге — айрыча жаваплылыкъ. Оьзюгюзню жамият ва загьмат активлилигиз, янгыртывда къайнар кюйдеги ортакъчылыгъыгъыз булан партияны — жамиятны бирлешдиреген аслу гючню абурун ва бирлигин беклешдиригиз. КПСС — халкъныки ва халкъ учунгъу партия экенлигин иш булан исбат этигиз!

Сайлавчуланы ватандашлыкъ борчуна тергев бакъдыра туруп, биз оланы къылыкъ гьислерине де чакъырыв этебиз. Бары да ерлерде ва бары да затда сизде гьар заман Россиягъа сююв, огъар инаныв, герти кюйде загьматны сюегенлик ва рагьму. Совет Ватанны оьзге халкъларына бакъгъан якъда къардашлыкъ гьислер болсун. Янгыртылагъан Россияны материал, ругь, къылыкъ, хазнасына къошум этмеге сюегенлер ва болагъанлар барысы да шону этсин!

КПСС-ни ЦК-сыны РОССИЯ БЮРОСУ

РСФСР-ни ОЬР СОВЕТИНИ ПРЕЗИДИУМУ

РСФСР-ни МИНИСТРЛЕР СОВЕТИ

берилежек.

ДАССР-ни Финанся ишлер министерлиги, СССР-ни аманат кассасыны Дагъыстан республика управлениесини, ДАССР-ни Сатыв-алыв министерлигини, Дагпотребсоюзну ва ДАССР-ни Культура ишлер министерлигини тюбюндеги предприятиелер ва къурумлар мал-матагь ва акъча лотереялар сатывда ишлени активлешдиривню гьайын этмеге герек.

Халкъ депутатларыны район ва шагьар Советлерини исполкомлары, мал-матагь ва акъча лотереяланы сатывну ва оланы ойналгъанларына берилеген мал-матагьланы ва акъчаланы утгъанлагъа оьз вакътисинде ва тюз кюйде етишдирмекни гьайын этмеге герек;

гьар болжалда чыгъарылажакъ мал-матагь ва акъча лотереяланы билетлерин оьз вакътисинде сатывну болдурмакъ;

шагьарларда ва район центрларда утушгъа гёрсетилген мал-матагьланы выставкаларын къаравларын оьтгермек. Шолай да мал-матагь ва акъча лотереяланы абурун гётермек муратда оьзге къайдаларда да агитация ишлер оьтгермек.

юристлени, партия, совет къуллукъчуланы ортакъчылыгъы булан Законну англатывгъа байлавлу ёлугъувлар оьтгерилди.

Шо саялы да, депутатлыкъгъа кандидатлар гёрсетивню болжалы гелгенде бары да загьмат коллективлер, жамият къурумлар шогъар гьазир эди. Партияны шагьар ва район комитетлерини борчу — янгыз загьмат коллективлерде тюгюл, адамлар яшайгъан ерлерде де активликни артдырмакъ.

Барын да гьисап этгенде, шагьарда загьмат коллективлер, жамият къурумлар ва яшайгъан ерлеринде сайлавчулар РСФСР-ни, ДАССР-ни ва ерли Советлени халкъ депутатларына 1186 кандидат гёрсетген. 3 территория ва милли-территория округдан шагьарда РСФСР-ни халкъ депутатларына 28, ДАССР-ни халкъ депутатларына 41 округдан 118, шагьар Советге 150 округдан 347, халкъ депутатларыны район Советлерине 195 округдан 426 кандидат гёрсетилген.

Шо санавлар кёбюсю округ- [illegible] микрорайонну халкъыны арасында 300-ден де артыкъ къол бас жыйылгъан эди. Советни членлери, ону активи кёп уллу гьазирлик иш юрютдю. Пенсионерлер ва уьй хозяйкалар да ортакъчылыкъ этип, жыйынгъа гелмекни тилеп 400-те ювукъ чакъырыв кагъыз уьлешинди, 300-ден де артыкъ билдирив ябушдурулду, охувчу яшлардан таба да чакъырывлар йиберилди. Тек белгиленген вакътиге 80-ден бираз къолай адам тюгюл жыйылмады. Озокъда, сайлавланы гьакъындагъы Законгъа гёре шо Советлени бирисине де кандидатланы гёрсетмеге имканлыкъ бермей эди. Бизин бирдагъы керен этген къастларыбыз да натижа бермеди.

Башгъа мисаллар да гелтирмеге бола. Калининни проспектинде ерлешген 19 ва 19-а номерли уьйлерде яшайгъанлар оьр даражада социальный ва политика активликни гёрсетди, оьзлени сос-

(Арты 2-нчи бетде).

КАВКАЗДАГЪЫ ГЬАЛ

Бакуде Нахичеван АССР-де, НКАО-да ва оьзге регионларда яшав баргъан сайын ёрукълашдырыла. Республиканы тахшагьарында предприятиелени кёплери, жамият транспорт, яшавлукъ къуллукъланы кютюв тармакъ толу оьлчевлерде ишлеме башлагъан. Он гюнлюк перерывден сонг 26 Баку комиссарланы атындагъы нап-газ чыгъарагъан управлениени загьматчылары къуюлагъа уллу ремонт этмеге гиришген.

Оьтген сутканы ичинде 112 атылагъан савут тапшурулгъан ва чыгъарылып алынгъан. Олардан 48-зи автоматлар ва пулемётлар, 495 яллайгъан смесь булангъы шишалар да бар.

Ерлеринден къачып гетегенлени санаву кемиген. Халкъны арасында болуп турагъан агьвалатланы герти себеплерин англайгъанлыкъ, ёрукълу яшавгъа къайтмагъа къаст этегенлик баргъан сайын генглеше.

Шону булан бирге экстремист группалар гьали де военный гьакимлени, партия ва совет органланы къуллукъчуларыны предприятиелени, охув ожакъланы, массовый информацияны къуралларыны ишин янгыдан башлавгъа байлавлу гёреген чараларына четимликлер этмеге къарай. Башгётеривлени давам этмеге чакъырагъан листовкалар яйыла. Азербайжан темир ёлда 188 состав токътап тура.

29-нчу январда Азербайжанны Компартиясыны Центральный Комитетини бинасында массовый информацияны вакиллери учун пресс-конференция оьтгерилген. Ону республиканы Компартиясыны ЦК-сыны секретары Р. Я. Зейналов оьтгерген.

Азербайжан ССР-де НКАО-да гьал четим кюйде къалып тура. 29-нчу январда башлангъан иш ташлавлар ону бирден-бир бузукълашдыра.

Совет Армияны бёлюклерини ва ич асгерлени къастлары булан Степанакерт — Шуша — Лачин — Горис деген автомобиль ёл тазалангъан. Степанакерт — Лачин деген маршрутда автомобиллер юрюме башлагъан. Пачалыкъ аманлыгъыны органлары экстремист къаравлары булангъы 13 ёлбашчыны ва «оьзлени якълайгъанланы отрядларын» къурувчуланы тутгъан. Олар миллетлени арасында оьжетликни отун ягъывда болушлукъ эте ва узакъ вакътилени ичинде СССР-ни Оьр Советини Президиумуну къарардарын яшавгъа чыгъарывну йырмагъа чалыша болгъан.

Актив кюйдеги политика ва административный чараланы натижасында дазу асгерлер Азербайжан ССР-ни участкасыны боюнда пачалыкъ дазуланы сакълавну янгыдан болдургъан. Контрабанда къайда булан уьлкени территориясына савутлар йибермеге этилеген къастланы алды алынгъан.

Савлай алгъанда, ерли халкъ, жамият къурумлар дазуда режимни сакълавда кёмек эте.

(ТАСС).

Фатима Алиева Къаягент районда генг кюйде аты белгили савунчулардан бириси. Ол «Къаягент» совхозда ишлей. Ф. Алиева оьзюне бегетилген гьар сыйырдан план булангъы 2500 килограммны орнуна 4000 — 4200 килограмм сют сава. Огъар «Дагъыстанны сют савувуну биринчи даражалы мастери» деген гьюрметли ат берилген.

СУРАТДА: Ф. АЛИЕВА.

Гь. АБДУЛЛАЕВ чыгъаргъан сурат.

ИШЛЕР КЪЫСТАВУЛЛУ

(Башы 1-нчи бетде).

тавындан сиптечи группаны сайлады. Уллу гьазирлик иш оьтгерди ва ерли Советлеге Сайлавланы гьакъындагъы Законгъа къатты кюйде къыйышывлу этип, 19 номерли уьйню халкъыны арасындан халкъ депутатларыны Магьачкъала шагьар Советине депутатлыкъгъа кандидатны гёрсетди.

Социальный-экономика, политика ва ругь-къылыкъ шартлар алышынгъанда гьали Советлеге сайлавлар оьтгерив шагьарны партия къурумларындан политика-англатыв ишге янгы къайдаларда янашывну талап этегени де англашыла. Кандидатлар кёп гёрсетилгенликни гьисапгъа алып, оланы гьариси массовый информацияны къуралларын генг кюйде пайдаландырмагъа болажагъы шекликни тувдура. Шонда листовкалар, плакатлар, ёлугъувлар агьамиятлы роль ойнажакъ.

Депутатлыкъгъа гёрсетилген кандидатланы биографияларын ва программаларын тизивге айрыча тергев бакъдырмагъа тюше. Биз партия къурумлагъа умуми агитколлективлени къурмай, оланы гёрсетген коллективлени кюрчюсюнде гьар кандидат учун пропагандист группаланы къурмакъны таклиф этдик. Шо группаланы составына кандидатлар оьзлер ва оланы инанылгъан адамлары гире.

Асувлу кёмегин этмек учун клубланы ва культура къалаланы кюрчюсюнде биз шагьарда 14 информация-консультация центр къургъанбыз. Оларда 17 сагьатдан 20 сагьатгъа ерли партияны райкомларыны, райисполкомланы жаваплы къуллукъчулары дежурналыкъ эте, сайлавчуланы тергевюн тартагъан соравлагъа жаваплар бере, ватандашланы критика гёрсетивлерини ва таклифлерини яшавгъа чыгъарылывуна тергев болдура.

КПСС-ни Совет район комитети депутатлыкъгъа гёрсетилген кандидатлар булангъы ишни айрокъда таъсирли къайдасын тапгъан. Мунда депутатлыкъгъа кандидатланы школасы ачылгъан. Шо школада юрюлеген программагъа гёре кандидатланы ёлугъувлары оьтгериле, кандидатланы программаларын арагъа салып ойлашывну ва шолай да оьзге чаралар гёз алгъа тутулгъан.

Гьали сайлавчуланы, халкъны тюрлю-тюрлю къатлавларыны пайдаларын ва талапларын гёз алгъа тутагъан кюйдеги мураттъа къыйышывлу иш тарыкъ. Партияны шагьар, район комитетлери шо ишни ёрукълашдырывда башлапгъы партия къурумлагъа кёмек этмеге чалыша.

Къысгъача айтгъанда, алда къыйынлы ва четим иш токътагъан, партия, совет къуллукъчуланы борчу — гёрсетилген кандидатураланы эркин кюйде ва ачыкъ этип арагъа салып ойлашмакъ учун шартлар яратмакъ.

А. АЛИЕВ,
КПСС-ни Магьачкъала шагьар комитетини идеология бёлюгюню заведующийи.

Оьз мухбирибиз Д. Жаватханов Бабаюрт райондан билдире

ЯШОЬРЮМЛЕНИ ЯШАВУНДАН

Коммунистлеге тенг бола

Уьлкеде юрюлюп турагъан янгыртып къурув жамият къурумланы алдына жаваплы борчлар сала. Комсомол да, оьзюню XXI съездине багъып абатлана туруп, кёбюсю затлагъа къаравун алышдыра, ВЛКСМ-ни гьар членини производстводагъы ва жамият ишлердеги активлигин болдурмакъ учун чаралар гёрюле.

Бары да ерлерде йимик, Бабаюрт районну комсомоллары ва яшоьрюмлери, яшавда бар четимликлени енге туруп, олар дагъы такрарланмасын учун гьаракат эте, оьзлени ишинде партия къурумлар топлагъан сынавну генг кюйде къоллама чалыша.

Гьали районну комсомол къурумунда ВЛКСМ-ни 3545 члени бар. Озокъда, комсомолну членлери барысы да бир йимик къаст эте десек, дурус болмас. Районну комсомол къурумуну артда оьтген конференциясында бюрону янгы составы сайлангъан. Биринчи секретарь этилип де М. Бамматов сайлангъан.

Янгыз санаву тюгюл...

Оьзге жамият къурумланы йимик, гьали комсомолну яшавунда да жаваплы вакъти. Бугюнлерде ВЛКСМ-ни членлери болма сюйюп гелеген арзаланы санаву алда йимик кёп тюгюл буса да, комсомолгъа лап да лайыкълы яшоьрюмлер геле. Шо ишни «Хамаматюрт», «Тамазатёбе» совхозланы, Геметёбе орта школаны комсомол къурумлары яхшы оьтгере.

Артдагъы гюнлерде ВЛКСМ-ни район комитетини бюросу Мужукъай юртдагъы школада оьтгерилген. Гюнлюк низамда токътагъан аслу масъалалардан бири — комсомолгъа членликге къабул этив. Агьамиятлы иш къурумлу кюйде оьтген. Энни Мужукъай школаны да айрыча комсомол къуруму бар. Ону секретары этилип учительница А. Шапиева сайлангъан.

Бу ерде шулай затны эсгерип къойма сюебиз. Гьали районда комсомолну 73 къуруму бар.

«Къоччакълар»

Шо сёзлер артдагъы гюнлерде Бабаюртда комсомолну район къурумуну сиптесине гёре оьтгерилген КВН-де Бабаюрт район больницасыны «Сирена» деген командасыны атына хыйлы керенлер чалынды. Айтагъаныкъ, район центрны медиклери Тотаюрт медсанчастны «03» деген командасы булан усталыкъгъа, шатлыкъгъа ярышлар оьтгерди. Жыйылгъанлар командаланы чыгъышларын гючлю харс урувлар булан къаршылагъан. Медицина къуллукъчуланы пагьмуларына оьр багъа берген. Буса да ерлени пайлайгъанда, «Сирена» команда лап да кёп баллар алып, уьстюнлюкге ес болгъан.

Ювукъ вакътини ичинде районну комсомол къурумуну таклифине гёре «Не, къайда, къачан» деген вечер оьтгерилежек. Миллионлар булангъы къаравчулар ушатагъан передачагъа къыйышывлу вечерни яшоьрюмлер оьттерме токъташгъанны разилик булан эсгерме тюше.

Районну «Тотаюрт,» «Хамаматюрт» совхозларыны комсомол къурумлары да яшоьрюмлени ял алывуна тийишли тергев бакъдыра.

Ярышлар оьтгерилди

Яшоьрюмлер спортну кёп сюегени белгили. Шо саялы комсомол къурумлар юртлу жагьиллени актив ял алывун болдурмакъ учун спорт ярышлар оьтгере. Охувчуланы къышлыкъ каникулларыны вакътисинде де районда спортну 5 тюрлю журасына гёре ярышлар оьтгерилген. Шоларда охувчулар уллу иштагьлыкъ булан ортакъчылыкъ этген.

Буса да яшоьрюмлени яшавунда физкультура ва спорт нечик уллу роль ойнайгъанлыкъгъа тийишли багьа берип битмеген комсомол къурумлар барны да яшырма тюшмей. Оьрде эсгерилген ярышларда да активлигин болдурмагъан комсомол къурумланы арасында Герменчик, Львовский, Уцмиюрт школаланы эсгерме герек.

Шо школаланы ёлбашчылары да тувулунгъан гьалгъа тийишли багьа бермей токътагъаны ойлашдырмай болмай.

Ойлашма зат бар

Бизин къайсыбызны да жинаятчылыкъны къадары артагъанлыкъ къазапландыра. Оьзге ерлерде йимик, жинаятчылыкъ ишлени этегенлени арасында Бабаюртда да хыйлы яшоьрюмлер бар. Шоланы арасында гьакъылбалыкъ болмагъанлар къаршылашагъаны тарбиялав ишлени юрютювню даражасы заманны талапларына жавап бермейгенни гертилей.

Оьтген йыл районда гьакъылбалыкъ болмагъанлардан 5 адам жинаятчылыкъ ишлерде ортакъчылыкъ этген. Шо да алдагъы йыл булан урушдургъанда аз, тек яшоьрюмлер ортакъчылыкъ этген законсуз ишлени шо санаву да разисизликни тувдура.

Комсомолну район комитетинде шолай гьал булан таныш буса да, мекенли чаралар гёрюлмей. Гьали де комсомолну оператив отряды къурулмагъан. Шо ишге жаваплы комсомолну, район комитетини экинчи секретары Р. Межитова бизин булангъы лакъырлашывунда эсгергени йимик, «шогъар чоласы етишмей тура»...

ВЛКСМ-ни район комитетини бюросуну членлери Р. Межитованы борчларына янашыву булан разимикен дагъы?..

ИНАМЛЫКЪ БИЛДИРИЛДИ

Хасавюрт райондагъы «Акъташ» деген къуш фабрикини загьмат коллективи 207 номерли Ботаюрт сайлав округундан ДАССР-ге халкъ депутатлыкъгъа оьзлени директору Ильмутдин Сирежович Арабиевни кандидатурасын гёрсетген.

И. Арабиев 1935-нчи йыл [illegible] тувгъан. Шо йыллар ону атасы гюнагьсыз тутулуп сюргюнге йибериле. Сегиз йыллыкъ школаны битдирген сонг Ильмутдин колхозда ишлей. 1958-нчи йыл Совет Асгерде къуллукъ этип къайтгъанда къушчуланы курсларын битдире ва къуш...

Ильмутдинни агьлюсюню де юртда яхшы абуру бар. Ону къатыны Маржанат да узакъ йыллар къуш фабрикде ишлеген. Уланы Карамутдин юрт хозяйство институтуну битдирип «Акъташда» зоотехник болуп ишлей. Дагъыстан пачалыкъ пединститутуну битдирген къызы Умукюсюм ЦРБ-де ишлей.

Ильмутдин Сирежович къысматына кант этмей, оьзюн насипли санай. Уланы да оьзюню касбусун танглагъанлыкъ булан оьктем бола. Уьйде бары да зат етише. Лап да аслусу, адамлар огъар алдын 30-...

Промышленный предприятиелерде

Тарыкъ маллар тарлыкъда

«Ёкъну герек тапдырар» деген айтывну эшитмеген адам аздыр. Тек нечакъы герек буса да, бизде кёбюсю затлагъа уллу къытлыкъ тюшюп тура. Шо къыт затланы гьакъында айта туруп, мен бу гезик халкъ кёп къоллайгъан стол-шанжалны ва оьзге тюрлю мебелни гёз алгъа тутаман. Гертилей де, бу гьали йимик яшавлукъ уьйлер кёп къурулагъан вакътиде гьар тюрлю мебелни етдирикли кюйде болмакълыгъыны агьамиятлылыгъы айрокъда бек артгъан.

Гьали-гьалилерде Буйнакскидеги мебельный фабрикде болдум. Бир къабат буса да, таза ва ичи-тышы сырланып, акъ чабылып онгарылгъан гиччирек бинагъа гиргенде, эшиги ачылгъан кабинетде жагьил къызъяш калькуляторда санавланы терген тура эди. Мурадымны англагъанда, шо къыз:

— Фабрикни директору Гьажи Пайзуллаевич Ташкемировну кабинети коридорну ари башындагъы экинчи эшик — деп, жаваплады.

Директорну кабинетини эшиги де ачылгъан. Ондан:

— Я бу гюн бажарылмай деген недир?! Къышны гюнюнде гелеген исссиликни де олларда, дагъысын айтмагъанда, аш уьйге салагъан столланы, ону алдына салагъан табуреткаланы, савут-саба салагъан сервантланы, китаплар тизеген полкаланы..

— Сизин фабрикде шо продукция этилмейми дагъы?

— Бир янындан этиле, бир янындан этилмей. Айтагъаным, бизге гелеген такътаны фарнитурасы сиз айтагъан продукцияны чыгъармагъа имканлыкъ бермей. Биз де, аслу гьалда, ачыкъ тюсдеги такъта материаллар геле. Авур, онгарылгъан полировкасы булангъы такъта гелтирилмей. Амма, тюсю ачыкъ буса да, авур полировкасы болмаса да, биз артдагъы вакътиде кабинетге салагъан уллу столланы алдына тиркейген гиччи столланы, кроватланы къырыйына салагъан гиччи тумбочкаланы, китаплар тизеген тахчаланы этмеге башлагъанбыз. Аслу гьалда буса бизде Магьачкъаладагъы фабрикде жыйылагъан языв этеген столланы бёлюклери бичилип онгарыла. Сиз тюз эсгердигиз, бизде этилеген шо продукция гьали де Буйнакскини ва Буйнакск районну тюкенлерине сатмакъ учун чы... Бизде чыгъары-

...жабов ёлбашчылыкъ этеген машин цехге гиремен. Онда сыдра болуп салынгъан гесеген, хыр чыгъарагъан ва оьзге машинлени авазына къулакъасып болмай.

— Бу цех бизин лап да аслу цехибиз гьисаплана, — деп англатыв бере производствону начальниги Асадулла Дарбышев. — Мунда тюрлю-тюрлю миллетлени вакиллери жыйылгъан. Салигьат Алигьажиева бизде ишлеме башлагъанлы 20 йылдан да къолай боладыр. Шо вакътини ичинде ол ишине бек яхшы тюшюнген. Ол айлыкъ планларын даим 110—120 процентге толтура. Тёбенкъа занышлы жагьил улан Мухтар Магьамматов бизде ишлеме башлагъанлы 5 йыллар тюгюл болмай. Амма ону югюрюк айланышына къарап, ол бек бажарывлу ишчи экенине гьакъ юрекден инанасан.

Инженер Патимат Алиева айтагъан кюйде, бу цехде бир иш гюнню узагъында столланы 4 мингге ювукъ комплекти онгарыла.

Такътаны, фанера ва къысылгъан ёнгурчкъа плиталаны бичеген цех де фабрикде аслу цехлерден бириси гьисаплана.

— Адамларыбыз бек ...

Хасавюрт районундагъы «Акъташ» деген къуш фабрикни загьмат коллективи 207 номерли Ботаюрт сайлав округдан ДАССР-ге халкъ депутатлыкъгъа оьзлени директору Ильмутдин Сирежович Арабиевни кандидатурасын гёрсетген.

И. Арабиев 1935-нчи йыл Къазанавулда тувгъан. Шо йыллар ону атасы гьонагъсыз тутулуп сюргюнге йиберилген. Сегиз йыллыкъ школаны битдирген сонг Ильмутдин колхозда ишлей. 1958-нчи йыл Совет Асгерде къуллукъ этип къайтгъанда къушчуланы курсларын битдире ва къуш фермада заведующий болуп ишлей. Яшавда, загьматда чагъына гёре таман чакъы сынаву болса да, Ильмутдин теория якъдан билими етишмейгенни англай ва Магьачкъаладагъы юрт хозяйство техникумда охуй. 1963-нчю йыл партиягъа гире. Йылдан-йыл юртда ону абуру артма башлай. Шо саялы 1972-нчи йыл Ильмутдинни колхозну председатели этип сайлайлар.

70-нчи йылланы башында районда къушчулукъ тармакъ оьсме башлай. Шо йыллар «Акъташ» деген къуш фабрик де къурула ва огъар ёлбашчы этилип И. Арабиев гёрсетиле. Къушчулар Сурсат программаны яшавгъа чыгъармакъ учун оьз къошумун этелер. Бютюн союз социалист загьматны сав гьатларын къазаналар. Ильмутдин Сирежович шо тармакъда ишлеп Загьмат Къызыл Байрагъы, «Гьюрметлев белгиси» деген орденлеге, ДАССР-ни Оьр Советини Президиумуну Гьюрметлев грамоталарына, республиканы ат къазангъан къушчусу деген атгъа ес бола.

Ильмутдинни агьлюсюню де юртда яхшы абуру бар. Ону къатыны Маржанат да узакъ йыллар къуш фабрикде ишлеген. Уланы Карамутдин юрт хозяйство институтну битдирип «Акъташда» зоотехник болуп ишлей. Дагъыстан пачалыкъ пединститутну битдирген къызы Умукюсюм ЦРБ-де ишлей.

Ильмутдин Сирежович къысматына кант этмей, оьзюн насипли санай. Уланы да оьзюню касбусун тангламагъанлыкъ булан оьктем бола. Уьйде бары да зат етише. Лап да асусу, адамлар огъар алдын 30-нчу йылларда яла абулуп, сонг герти аты къайтарылгъан атасы Сирежге йимик абур эте.

Артдагъы йылларда фабрикни гелими де артма башлагъан. 1975-нчи йыл булан тенглешдиргенде пачалыкъгъа тапшурулгъан йымыртгъаны санаву эки керенге артгъан, фабрикни гелими буса 476 минг манатдан 1,2 миллионгъа артгъан. Шо саялы ишчилени алапасы да гётерилген, олар орта гьисапда 300 манатдан къолай айлыкъ алалар. Социальный-культура якъдан да шартлар къолайлаша. 50 адамгъа ери булангъы столовый къурулгъан. Гезикде клуб, медицина пункт токътагъан.

Булай алгъанда Ильмутдин Сирежовични депутатлыкъ ишде сынаву ёкъ. Тек ону загьмат чалышыву да, муратлары да халкъны яшавун яхшылашдырывгъа бакъдырылгъан.

Мени эсиме гелеген белгили кюйде, сайлавланы гюнюнде И. С. Арабиевге оьзлени тавушларын янгыз «Акъташны» къушчулары тюгюл, округну бары да сайлавчулары бережек.

В. ЯРМОЛЕНКО.

ЭСТОНИЯ ССР. Таллиннде моданы фестивалы оьтгерилген. Онда Москваны, Ленинградны, Латвияны, Белоруссияны, Узбекистанны, Молдавияны ва Эстонияны 118 художниги-модельери ортакъчылыкъ этген. Олар опуракъланы 155 тюрлю журасын жюрини ва къаравчуланы къыйматлавуна берген. «Мода-89» деген бёлюк айрыча тергевню тартгъан.

СУРАТДА: Минскини моделлер уьюню маллары.

Т. ВЕЭРМЯЭ чыгъаргъан сурат.

(ТАСС).

Охувчуну ойлары

Сынап къарама ярай

«Экмекни асырагъыз», «Экмек бизин милли байлыгъыбыз», «Экмекни оьзюнге болар чакъы ал», «Аш гесекни ташлама» — деген ва шогъар ошагъан дагъы да тюрлю чакъырывлар гьар аш тюкенде ва оьзге ерлерде къаршылаша. Тек шогъар да къарамай, биз гьар ерде ташлангъан аш гесеклени аз гёрмейбиз. Шолай гиччи аш гесеклер ташланып къала буса гьеч эди, гьатта сав, ярты къатгъан, базлагъан сав экмеклени ташлайгъанлар да къаршылаша. Шолай неге эте? Ашны къытлыгъын гёрмегенлер аш болдурмакъ учун нечакъы къыйын тёгюлегенни англамай.

Барыбызны да умуми байлыгъыбыз аш. Огъар гьюрмет болсун учун не этме де герек биз! Озокъда, мунда чакъырывлар булан ишни бар гьалын тюзелтмеге къыйын. Башгъа шагьарларда тюрлю-тюрлю сынавлар эте. Масала, аш сатылагъан тюкенлерде къурулгъан, къатгъан ашланы жыягъан ерлери бар, абзарланы, подъездлени тазалайгъанлагъа, айры адамлардан къатгъан ашланы жыймагъа тапшурувлар бериле. Кёп адам яшайгъан уллу уьйлени ювугъунда шолай ашланы жыягъан хас ерлер онгара. Шолай да оьзге ерлагъы да тюрлю къайдалар булан адамлардан къалагъан къатгъан ашланы зая этмейген къайдаланы излей.

Биз оьрде эсгерген чаралар, бир тюрлю къайдаланы пайда бере буса да, шо масъаланы бютюнлей асувлу кюйде чечип ёл гёрсетмей. Шо саялы да экмек ва булка малланы пуч этегенлер аз тюгюл.

Шолай пуч болувланы алдын алмакъ муратда мен булай таклиф бермеге сюемен. Магьачкъалада сынав гьисапда эки бёлюгю булан тюкен ясандырып къараса, яман болмас эди деп эсиме геле. Биринчи бёлюкде къатгъан ашланы гелтиргенлеге, къыт маллагъа талон бермек. Масала, 3 килограмм къатгъан аш берген гишиге этге яда эт продуктагъа талонлар берсе, экинчи бёлюкде буса шо талонлагъа еринде эт яда эт продукталар алып болса, адамлар иштагъланар эди. Ашны пуч этмей жыйып юрютер эди.

Балики, бу къайданы шагьарлыларыбыз да якълар. Айрокъда, кёп адам жыйылгъан ерлерде, узакъ заман токътап болмайгъан къартлар, гьазиринде, гезиксиз, эт ва эт маллар алажакъгъа, къатгъан аш гесеклени жыйып гелтиреген кюйню яман гёрмес эди. Лап да асусу, бу янгылыкъ, аш гесекге гьюрмет этмеге де уьйретер эди.

Къурулгъан таза аш гесеклени пачалыкъ да асувлу кюйде пайдаландырмагъа болар. Эт учун сакълангъан гьайванлагъа, къушлагъа ашатмагъа ашдан югъунчлу ва пайдалы азыкъ табулмас.

Бу масъаланы чечивде халкъ депутатларыны шагьар, район, юрт Советлерини исполкомларыны ёлбашчылары кёмек этер.

Мен ойлашагъан кюйде, шо къайданы сынап къарамагъа ярай.

В. ГОРЮНОВ,
инженер.

...ни етдирикли кюйде болмакълыгъыны агъамиятлылыгъы айрокъда бек артгъан.

Гьали-гьалилерде Буйнакскидеги мебельный фабрикде болдум. Бир къабат буса да, таза ва ичи-тышы сырланып, акъ чабылып онгарылгъан гиччирек бинагъа гиргенде, эшиги ачылгъан кабинетде жагьил къызъяш калькуляторда санавланы тергеп тура эди. Мурадымны англагъанда, шо къыз:

— Фабрикни директору Гьажи Пайзуллаевич Таштемировну кабинети коридорну ари башындагъы экинчи эшик — деп, жавапланды.

Директорну кабинетини эшиги де ачылгъан. Ондан:

— Я бу гюн бажарылмай деген недир?! Къышны гюнюнде гелеген иссиликни де токътатып, булай чабан айланыш ярайгъан затмы? — деп, директор бирев булан къарсалап телефон сейлейгени эшитилди.

— Хошгелдигиз, — деди Таштемиров, трубканы ерине сала туруп. — Производство шулай зат, гьар гюн дегенлей, къаравулламагъан бир зат чыгъып, къарсаламагъа тюше. Исси пус гелеген быргъыларыбыз эсги болгъан. Язда алышдырмагъа герек эдик, тек янгы быргъылар табуп болмай къалдыкъ. Бир нече ериндн тешилген...

— Гелегенде къарайман: фабригигиз эсги биналарда ерлешген.

— Фабрик деп, аты уллудан эшитилсе де, бизге бакъгъан тергев уллу тюгюл. Юрюгюз, сувукъ кабинетде олтуруп хабарламай, къыргъа чыгъып, юрюй туруп сама хабарлайыкъ. Насипге, къышыбыз язбашдан бир башгъа тюгюл...

Биз фабрикни абзарына чыгъабыз.

— Тергев ёкъ дейгеним, — деп, Таштемиров бёлюнген пикрусун узата, — гёремисиз шу бири биринден алаша, бири бирине жут гелмейген эсги биналаны. Шуларда производствону яравлу кюйде юрютмеге тынчмы бизге?! Бизин фабрик Магьачкъаладагъы мебельный бирлешивню филиалы гьисаплана. Шо саялы, бирлешивден не зат тапшурулса, шону кютмеге герекбиз. Айтагъаным, айры фабрик гьисапда яда ижарагъа чыгъып ишлей бусакъ, оьзюбюз сюйген, бизге де, алывчулагъа да пайдалы продукцияны чыгъармагъа ва иш шартларыбызны гьалиден кёп бокъ да яхшы этмеге болажакъ эдик. Сиз тюз талчыгъасыз. Мен де болгъанман бизин промышленный маллар сатылагъан кёбюсю тюкенлерде. Дурус, сизин йимик, мен де гёрегенмен ...

...гъа имканлыкъ бермей. Бизде, аслу гьалда, агъачъ тюслер ерине такъта материаллар геле. Авур, онгарылгъан полировкасы булангъы такъта гелтирилмей. Амма, тюсю агъачъ буса да, авур полировкасы болмаса да, биз артдагъы вакътиде кабинетге салагъан уллу столланы алдына тиркейген гиччи столланы, кроватланы къырыйына салагъан гиччи тумбочкаланы, китаплар тизеген тахчаланы этмеге башладыкъ. Аслу гьалда буса бизде Магьачкъаладагъы фабрикде жыйылагъан языв этеген столланы бёлюклери бичилип онгарыла. Сиз тюз эсгердигиз, бизде этилеген шо продукция гьали де Буйнакскини ва Буйнакск районну тюкенлеринде сатмакъ учун чыгъарылмай. Бизде чыгъарылагъан бары да продукция, толу кюйде дегенлей, Магьачкъаладагъы биз таби болгъан бирлешивге йибериле.

Буйнакскидеги мебель фабрикде 160 адам загьмат тёге. Шоланы 12-си инженер-техник къуллукъчулар. Фабрикни экономисти Гьажи Алигьажиев эсгерген кюйде, гьали де чечилмей турагъан масъалалар ва къалып турагъан четимликлер аз тюгюл. Болса да, мунда ишлейгенлени авадан пайы касбусуна намусу булан янашагъан адамлар. Шо саялы да, оланы загьмат натижалары яхшы.

1989-нчу йыл фабрик план булан белгиленген бир миллион 885 минг манатны малын чыгъармагъа герек эди буса, гьакъыкъатда шо санав бир миллион 900 минг манатгъа ерли артгъан. Гетген йыл фабрик продукцияны бир нече янгы журасын да гьазирлемеге башлагъан.

— Шоланы биз тезден чыгъармагъа башламагъа хыял эте эдик. Тек иш майданларыбыз тар экенге етишип болмай турдукъ, — дей Гьажи Пайзуллаевич. — Гьали алдыныбыз шагьар гьаммамны эсги бинасын берген. Шо да ярашдырылып онгарылгъан сонг яшлар бавланы учун мебель, аш уьй учун шкафлар, китаплар тизеген полкалар, бир гиччи столу ва лёот шанкалы, эки шкафы булангъы комплектлер этме гиришежекбиз. Шолар бизде — Буйнакскидеги ва районлагъы яшлар бавлары учун сатылажакъ.

Мен фабрикде болгъанда гьаммамны бинасыны орнунда къурула турагъан цехде эсгерилген продукцияны башлап гьы парчасын гёрдюм.

Фабрикде 6 звено бар. Гьар цехде бир звено бир ишни кюте. Оьзюне Рустам Ра-

Алигьажиев бизде ишлеме башлагъанлы 20 йылдан да къолай болгъур. Шо вакътинни ичинде ол ишине бек яхшы тюшюнген. Ол айлыкъ планларын даим 110—120 проценте толтура. Тёбенкъазанышлы жагьил улан Мухтар Магьамматов бизде ишлеме башлагъанлы 5 йыллар тюгюл болмай. Амма ону югюрюк айланышына къарап, ол бек бажарывлу ишчи экенине гьакъ юрекден инана.

Инженер Патимат Алиева айтагъан кюйде, бу цехде бир иш гюнюню узагъында столланы 4 минге ювукъ комплекти онгарыла.

Такътаны, фанера ва къысылгъан ёнгурчакъ плиталаны бичеген цех де фабрикде аслу цехлерден бириси гьисаплана.

— Адамларыбыз бек къаст этип ишлей. Олагъа мени гьеч сёзюм ёкъ, — дей эсгерилген цехни начальниги Къурач Къураев. — Тек гёресиз, ишлейген ерибиз бек сувукъ. Сонг да, савлай фабрикде йимик, бизин цехдеги станоклар да эсгилеген. Янгылары булан тезден алышдырма заман болгъан эди...

— Ишчилер тюз кант эте, — деп Асадулла Къураевни сёзлерин гертилей. — Уьстевюне, хаммал етишмей де талчыгъабыз. Бизин фабрик хаммалны аслу гьалда Азербайжандан, Краснодар крайдан ала. Тек, айрокъда артдагъы вакътиде, бизге гелеген хаммалны белгиленген оьлчевде алагъан заманыбыз ёкъ дегенлей. Бир айда 150 кубический метр кёп къатлы фанер такъта гелмеге герек эди, гьакъыкъатда буса 100—120 кубический метр тюгюл гелмей. Гетген йылны декабрь айында чы 33 кубический метр такъта тюгюл алмадыкъ.

Фабрикни коллективини членлерини гиччи яшлары барлары аз тюгюл. Амма олар учун яшлар бавуну масъаласы бек четим кюйде чечиле. Фабрикни оьз гючю булан къурмагъа да гючю чатмай.

Ишчилер эсгерген кюйде, бу ва булагъа ошагъан оьзге кемчиликлени тайдырмакъ учун директорну янындан хыйлы гьаракат этиле. Амма, ол нечакъы гьаракат этсе де, ондан гьасил болмайгъан затлар кёп. Шо саялы, бу фабрикге Магьачкъаладагъы мебель бирлешивню янындан гьайлы янашыв болмаса да, бек жарылмай. Сонг да, КПСС-ни Буйнакск шагьар комитетини, шагьар исполкомну янындан да бу коллективге кёмеги тиймесе, бар кемчиликлер оьзлюгюнден таяр деп, айтмагъа къыйын.

Д. АЛКЪЫЛЫЧЕВ,
хас мухбирибиз.

Роза Магьамматова Каспийскиде галантерея-трикотаж фабрикде ишлейгенли кёп йыллар бола. Мунда ону янгыз алдынлы ишчи къатын гьисапда тюгюл, актив кюйдеги жамият чалышывчу гьисапда да яхшы таный. Гьали-гьалилерде Розаны шагьар Советге депутатлыкъгъа кандидат этип гёрсетгенлер.

СУРАТДА: Р. МАГЬАММАТОВА.

Гь. АБДУЛЛАЕВ чыгъаргъан сурат.

«ЯШЫЛ» ОТ ЯГЪЫВЧУЛАР

«Кавказгаспецстрой» трестни ишчилери савлай Темиркъазыкъ Кавказны боюнда яшайгъанланы квартирлерин газ булан таъмин этмек учунгъу ишлер булан машгъул. Гетген йыл эсгерилген трест 20 миллион 209 минг манатны ишин кютген. Шо буса кютмек деп алынгъан борчдан 205 минг манат артыкъ.

Трест кютеген ишни уллу пайы Дагъыстангъа да тие. 1989-нчу йыл бизин республикабызда шо трест 295 чакъырымгъа газ быргъылар тартгъан. Шону 70 чакъырымындан газ да юрюй. Натижада 12 минг 93 квартирге газ гелген, шону 4 минг 656-сы юрт ерлердеги уьйлер.

Умуми ишге аслам къошум этеген бригадаланы гьакъында сёз чыкъса трестде «Даггазстрой» хас къурулуш-къурашдырыв управлениедеги Виктор Новиковну бригадасын, Дагспецсмудагъы Баламурза Алибековну, Дербентспецсмудагъы Нурмагьаммат Рашитовну атларын эсгерелер.

Амма мунда планларын дагъы да уьстюнлю кюйде толтурмагъа пуршавлукъ этеген затлар да ёкъ тюгюл. Шоланы арасында хаммал булан таъмин этив тийишли кюйде яшавгъа чыгъарылмайгъанлыкъны айрыча эсгермеге герек.

О. МАКСТМАН.

Иш сюймеслерден тюгюл

Муталим Зубайыров сав оьмюрю къыйын, тек абурлу къойчуну касбусун юрютюп, Эрпели тавларда мал багъып тургъан. Уллу болуп, йыллары етишип пенсиягъа чыкъма заман етишгенде бош, ишсиз турма уьйренмеген тамаза ижара къайда булан Буйнакск районда «Эрпели» совхозну тувар фермасында гьайван сакълама токъташгъан. Оьзюню звеносун да къургъан.

Звено къурулуп арадан аз заман гетсе де, ижарачылар шо вакътини ичинде де гёрмекли натижалагъа етишген. Олар пачалыкъгъа тапшурагъан гьайванланы гьариси авурлугъу 420—430 килограммдан кем болмай. Шо да тёз алгъа тутулгъан планлардан 70—80 килограммгъа артыкъ. Бираз алдынларда звено эт комбинатгъа йиберген 24 тувар гьайванны гьариси 528 килограмм гелди.

Звенону яхшы ишлеринде Муталим Зубайыровну уллу къошуму бар. Ону кёп йыллыкъ бай сынаву, ишни къуруп бажарагъанлыгъы ижарачылагъа уьстюнлюклеге етишме кёмек эте.

К. ПАХРУТДИНОВ.

Кемчиликлер неден тувулуна?

«Кировский» совхозну пайдаландырыв счётундан Тереньгульск райпону пайдасына 2875 манат 02 кепекни къадарында аслу борчну ва 115 манатны къадарында госпошлинаны тутмакъ.

Совхозну дирекциясына болгъан шо зарарны мекенли кюйде айыплылагъа тёлетмекни таклиф этмек ва шо гьакъда «СССР-де пачалыкъ арбитражны гьакъындагъы» Законну 23-нчю статьясыны кюрчюсюнде, бир айлыкъ болжалны ичинде ДАССР-ни Пачалыкъ арбитражына билдирмек» — 1989-нчу йыл 5-нчи октябрде 853-89/2 номерли делогъа байлавлу Пачалыкъ арбитражы шолай къарар къабул этген.

Шолай уллу оьлчевлердеги акъча не зат учун алына: Къаягент районну «Кировский» совхозу геттген йыл сентябрь айда Ульянов обаластны Тереньгульск райпосуна юзюмню «Къарабурун» деген столовый сортун йиберген. Шо еринде ону совхозну вакиллери В. Г. Омаров ва З. Г. Ведихова тапшургъан. Юзюмню тапшурагъанда 1942 килограмм етишмейгени ва 7831 килограмм чиригени болгъанлыгъы токъташдырылгъан. Шо да эки де якъдан 1989-нчу йыл 10-нчу сентябрде язылгъан 62 номерли акт булан гертилеген. Юзюмню етишмейгенлигинден ва сан янын тас этгенлигинден болгъан умуми зарарны оьлчеви 8284 манатгъа етишген. Алывчу шо оьлчевдеги акъчаны 5409 манатын тёлемеге рази болмагъан, акъчаны къалгъан оьлчевюн тёлемекни совхоздан талап этген. Тек совхоз райпону кюрчюленген талапларын яшавгъа чыгъарывдан баш къачырмагъа къарагъан. Райпо арбитражгъа арза берген ва о да оьрде эсгерилген къарары булан шо арзагъа гёре гьукму чыгъаргъан. Совхоз райпону законлу талапларын яшавгъа чыгъармагъа рази болмай, эришивлюкню арбитражгъа етишдирген саялы, 4 процентни оьлчевюнде госпошлинагъа этилеген харжланы да совхозну уьстюне салгъан. Шо талапны яшавгъа чыгъарма рази болмагъаны саялы совхозгъа уьстевюне дагъы да 115 манатны зараны болгъан.

Бирдагъы мисал. Дербент районда «Коммунизмни ёлу» деген совхоз оьзюню дыгъар борчларын кютмек учун Тула…

…хозяйство продукцияны сан янын терген къабул этегенде 3188 килограмм юзюм ва 88 ящик етишмейгенлиги, шолай да 11 минг 380 килограмм юзюмню сан яны бузулгъанлыгъы токъташдырылгъан. Зарарны умуми оьлчевю 47 минг 780 манат болгъан. Чириген юзюмню багъасын ОРС совхозну счётуна тёлемеге рази болмайгъанын билдирген, юзюмню ва ящиклени етишмейгенлигини багъасы Госарбитражны 749-89/2 номерли делосуна гёре, 1989-нчу йыл 26-нчы июлдагъы къарары булан ОРС-ну пайдасына совхозгъа тёлетилген.

Юклени йиберегенлер оланы чегип къарамайгъан, темир ёл накладнойларда ва юклеге гёре онгарылагъан документлерде оланы авурлугъу «стандартгъа», «трафаретге» гёре гёрсетилип къалагъан гезиклер кёп бола. Шо буса юклени йиберген предприятиелени ёлбашчы къуллукъчуларыны тутумсузлукъларына ва жавапсызлыкъларына шагьатлыкъ этe. Сулейман Стальск, Магьарамгент ва оьзге районланы хозяйстволары да уьлкени промышленный центрларына юрт хозяйство продукцияны йиберивде шолай «енгил, тынч» къайдалардан пайдалана. Шо да къолгъа таза тюгюл тайпа адамлар учун онгайлы бола.

Дербентдеги консерво комбинат геттген йылны апрель айын да Росоптпродторгну Ивановодагъы предприятиесине шиша таралар булан алма-юзюм суву йиберген. Юклер вагонда арив етишген, йибергенлени пломбалары да тийишли кюйде болгъан. Шонда СССР-ни темир ёлларыны Уставыны 65-нчи статьясына кюрчюленип, юкню оьлчевюн ва гьалын тергемей тапшургъанлар. Юкню алагъанлардан предприятиени атына гелген документлерде шо продукцияны 403 банкасы етишмейгенлик, 22 банка ва 3 литрлик 9 балон атылма турагъанлыкъ токъташдырылгъан. Шондан башгъа да картондан этилген 100 ящик етишмей болгъан. Зарарны оьлчевю 816 манат 59 кепекге етишген.

Шолай шартларда юклени йиберген комбинат етишмейгенликни себеплерин токъташдырмакъ учун ахтарывлар юрютмеге борчлу бола. Неге тюгюл де, зарал тийишли документлери булан гертилене, …

…жарыла.

Социалист еслигин пуч этегенлиги ва талайгъаплыгъы, аман сакълавда жавапсызлыкъны болдургъаны саялы бизин жамиятыбызгъа кёп зарал бола. Янгыз геттген йылны ичинде ДАССР-ни Пачалыкъ арбитражы продукцияны ва малланы ерлеге йиберегенде етишмей къалагъан оьлчевлерини багъасын тёлетмек учун 415 минг манатны тутгъан.

Геттген йыл Дербент районну «Коммунизмни ёлу», Алиевни атындагъы, К. Марксны атындагъы, «Татляр» совхозларындан, Магьарамгент районну «Уьстюнлюк», «Парахатлыкъ», «Ленинский» ва оьзге совхозларындан, Дагъыстан, Белиджи ва Къасумгент консерво заводлардан, Къызлардагъы электроаппарат заводдан, Буйнакскидеги трикотаж фабрикден, Магъачкъаладагъы минерал сувланы заводундан, Хасавюртдагъы опуракъ тигеген фабрикден, «Каспий» мебель бирлешивюнден ва хыйлы оьзгелеринден уллу оьлчевлердеги акъчалар тутулгъан.

Гьали предприятиелер, къурумлар ва производствону савлай тармакълары ва регионлар хозяйство расчётгъа ва оьз талапларгъа учун оьзлени янындан харж гёрсетивге гёчегенде, кёбюсю предприятиелени, бирлешивлени ва къурумланы финанс гьалы мугъкам тюгюлде, тутумсузлукъланы, талавур этивлени, сакълавда, ташывда ва къабул этивде пуч болувлагъа ёл беривлени гьакъында сёз де болмагъа тюшмей. Пачалыкъгъа этилген зарал айыплы ёлбашчы къуллукъчуланы гьисабына толу кюйде тёлетилмеге герек.

Гьали-гьалилерде ДАССР-ни Оьр Советини Президиуму ДАССР-ни Пачалыкъ арбитражыны КПСС-ни XXVII съездини ва XIX Бютюнсоюз партия конференцияны къарарларын яшавгъа чыгъарылывуна байлавлу гьисап беривюне тынглап ва арагъа салып ойлашып, республиканы халкъ хозяйствосунда халкъны малын талавур этивлеге къаршы ябушувну асувлулугъун артдырывну масъалаларына республиканы Пачалыкъ арбитражыны, законланы якълайгъан ва контроль болдурагъан бары да органланы министер…

Магъачкъаладагъы 21 номерли ПТУ-да биринчилей милли ашланы гьазирлежек ашбазланы группасы къабул этилген. 20-дан да артыкъ улан ва къыз Дагъыстанны гьар тюрлю ерлеринден гелип, охуй. Сынавлу ашбазланы производствода уьйретивю усталарыны ёлбашчылыгъыны тюбюнде Дагъыстанны халкъларыны олар татывлу, югъунчлу ашларын гьазирлевню яшыртгъын сырларына уьйрене. Янгы уьйренеген ашбазлар оьзлени башлапгъы ярым йылын «Смолян» ресторанда, «Хинкальное» деген кафеде ва Дагъыстанны татли ашларыны цехинде оьтгерген. Гьали алгъан билимлерин гьасиллерин чыгъармагъа заман гелген. Экзаменлер бермек учунгъу билетлеге бир нече соравлар салынгъан.

Суратларда: М. Гьюсейнова ашны онгара; экзаменлер юрюлеген вакъти.

Гь. Абдуллаев чыгъаргъан суратлар.

Булай да бола экен

НЕГЬАКЪ АЙЫПЛАГЪАНЛАР

Бир гюн эртен мухбирлени пунктундагъы телефон зенг этди. Телефондан сёйлеген адам бек гьалекленген, оьзюню кооперативине тюз янашгъанны талап эте. Ол булай кант этди:

— Бизин «Балатав» кооператив ачылгъандан берли Буйнакскидеги ПОЖКХ-ны орманлыкъ хозяйствосуну участкасыны начальниги ва Патагьова гёзюбюзню ачмагъа къоймай. Халкъ депутатларыны шагьар Советини исполкомуну къарары булан, законлу къайдада берилген уьч гектарлыкъ майданны къоюп гетгенни сюелер.

Артдагъы гюн буса къолтугъунда къысдырылгъан уллу папкасы да булан ол адам оьзю де гелди. Ону папкасында нече тюрлю кагъыз да, къарарлар да бар.

— Мен Мухтар Гьажиевмен. «Балатав» деген сатыв-алыв производство кооперативни председателимен, — деди ол. Сонг дагъы да булай узатды:

— Биз топуракъгъа къуллукъ этип гелгенбиз. Шо ишибиз булан гьали де адамлагъа пайда этмеге хыялыбыз бар. Бизге буса пуршавлукъ этелер. Ишлемеге къоймайлар.

Биз бирче хабарлай туруп, къаравсуз, ташланып къалгъан ерни алып, шонда бав оьсдюрмеге, гьайван-мал, жан-жаныварлар сакъламагъа гёз алгъа тутгъаны белгили болду. Шо хыялларын гертилейген, тюбюне 5 адам …

…участка алда, ёлну онг янында, чёп ташлагъан полукъгъа айлангъан болгъан. Шо ерде шагьарны яшылландырыв ишлер булан машгъул хозяйствосуну къаравулусу автотранспорт ярашдырылагъан устахана ачгъан. Актда язылгъан оьзге язывланы эсгермесек де, шу оьрде гелтирилген мисаллар шонда бар гьалны англамакъ учун таманлыкъ этежек.

Биз айтма сюеген зат: алда «Балатав» кооператив къурулгъан ер ташлангъан, асувлу кюйде пайдаландырылмайгъан майдан болгъан. Шо ерни тазалап, М. Гьажиев оьзюню дагъы да беш ёлдашы да булан асувлу кюйде пайдаландырма сюйген. Адамлагъа гелим гелеген къайданы тапгъан. Алда мен шо ерлеге баргъанман. Гертилей де, шо ерлер адам чыдап болагъан гьалында тюгюл эди. Артда баргъанда буса, шо ерни тюрленген кююне инанып да битмей эдим. Онг якъдагъы, сол якъдагъы участкалар экиси де бирни йимик арив онгарылгъан, мекенли къуллукъ этилегени гёрюне. Топуракъгъа жаны авруйгъан адам гелгени билинип тура.

— Бизин ишибизге къаршы этилеген кёп тюрлю четимликлеге де къарамайлы, — дей М. Гьажиев, — бизин кооператив 1989-нчу йыл 8 тонна …

…мек учун бир кепек акъча да борчгъа алмагъанбыз. Тек хозяйствону оьсдюрмек, алгъа бармакъ учун кёп зат тарыкъ. Сынав учун бала тереклер оьсдюрюлеген станциядан, гьар тюрлю емиш тереклер алып турабыз. Бары да этилип турагъан ишлени къоюгъуз деп, бизге буссагьатда да буварывлар йиберип гелелер.

«Балатав» кооперативни председатели М. Гьажиевни папкасына кёп тюрлю документлер жыйылгъан. Оланы арасында бириси мени айрыча тергевюмню тартды. Шо яшавлукъ-коммунал хозяйство тюбюндеги производство бирлешивлени, кооперативлени ишлерин тергеген сонг, чыгъарылгъан гьасиллерине гёре язылгъан справка эди. Онда булай язылгъан: «Балатав» кооператив оьзюне «Горзеленхозну» топурагъындан ер алгъан. Шону натижасында ПОЖКХ гьар йыл алда алагъан 200 минг манатны къадарында хайырны тас эте», — деп язылгъан. Ону тюбюне комиссияны 5 члени къоллар да салгъан.

«Балатав» кооператив буса оьтген йылны 9 айыны ичинде 253,3 минг манатны къадарында хайыр алгъан.

Оьрде эсгерилген санавланы гертилемек учун биз ПОЖКХ-ны начальниги Н. Келеметов булан ёлукъдукъ ва ондан булай баянлыкъ алдыкъ.

— «Балатав» кооператив…

…къагъызны тюбюнде оьзю Н. Келеметов къол салмагъан. Къагъызгъа къоллар салгъан комиссияны членлери М. Магьамматов, А. Идрисова, Г. Бабасолтанов, З. Мугьутдинов, оланы председатели Л. Иманова. Балики, бизин суалыбызгъа «Горзеленхозну» участкасыны ПОЖКХ-ны начальниги И. Патагьова жавап берир.

— «Балатав» кооперативни гьакъында мени билегеним ёкъ. ПОЖКХ-ны башдагъы начальниги Н. Маметов пландан 18 минг манатны тайдырагъакъгъа сёз берген эди. Айтды, тек оьзю этмеди, — дей Изумруд Магьамматовна.

— «Горзеленхоз», гертиден де, Шуравьзенни боюндагъы ерлеринден алда шолай уллу пайда алами эди? — деп сорайбыз.

— Алмай эди, — дей ол.— Кёп алса, 6 минг манат хайыр ала болгъандыр.

Ишни гьакъыкъатын билмек учун ПОЖКХ-ны алдагъы начальниги, гьали Буйнакск шагьардагъы уьйлеге исив береген сетни ёлбашчысы Н. Маметов булан ёлукъдукъ. Ол айтагъан кюйде, алда шо ерлерден я «Горзеленхоз», я ПОЖКХ бир янгыз да пайда алмай болгъан. Шу ерде эришивлюкню битдиребиз. Амма «Балатав» кооперативни иши. Буйнакск шагьардагъы финанс бёлюкню налоглагъа къарайгъан баш ревизору-инспектору З. Магьамматовну бек кепине геле. Биз мунда ону да пикрусун билмеге сюйгенибизни себеби, кооперативлени ишин тергемеге халкъ депутатлары-…

Охувчуланы тергевюне

Республикада журналистлени юрек бирлигини Халкъара лотереясын сатыв башлангъан. Шо лотереяны бизин халкъыбыз кёп сююп ала, неге тюгюл де, ону булан тюрлю-тюрлю малланы ва путёвкаланы утмагъа бола. Бу йыл 15 миллион билет булан 60 мингден де артыкъ гьар тюрлю малланы утмагъа имканлыкъ бар. Шоланы арасында «Волга», «Жигули», «Нива», «Запорожец» автомобиллер, уллу оьлчевлерде акъча утушлар, яшавлукъда къолланылагъан техника: чанг алагъан машинлер, холодильниклер, опуракъ жувагъан, опуракъ тигеген, печать этеген машинлер ва оьзгелери бар.

Утушланы бир пайы СССР-ни Журналистлерини союзу булан даимлик байлавлукъланы болдурагъан оьзге уьлкелени журналистлерини союзлары бере. Шо саялы, насипли билет тюшген адам Болгариягъа, Польшагъа, Чехословакиягъа, Сириягъа, Иорданиягъа, Индиягъа, Шри-Ланкагъа бармагъа бола…

Гьар лотерея билет беш керен тергелегенин эсге салабыз. Эгер билет сегиз санавлу номер булан утмагъан буса, ону ахырынчы алты, беш, дёрт ва уьч санавгъа къарап тергемеге тюше. Билетни тиражы 1990-нчы йыл ноябрде Прагада ойналажакъ. … ДАССР-…

ражгъа етишдиргени саялы, 4 процентни оьлчевюнде госпошлинагъа этилеген харжланы да совхозну уьстюне салгъан. Шо талапны яшавгъа чыгъарма рази болмагъаны саялы совхозгъа уьстевюне дагъы да 115 манатны заралы болгъан.

Бирдагъы мисал. Дербент районда «Коммунизмни ёлу» деген совхоз оьзюню дыгъар борчларын кютмек учун Тула областны «Донскойуголь» бирлешивюню ОРС-ну атына «Акъ-юзюм» ва «Агъадан» юзюмню дёрт вагон булан йиберген. Жамиятны ва Госинспекцияны вакиллерини ортакъчылыгъы да булан юрт токъташдырылгъан. Шондан башгъа да картондан этилген 100 ящик етишмей болгъан. Заралны оьлчевю 816 манат 59 кепекге етишген.

Шолай шартларда юклени йибереген комбинат етишмейгенликни себеплерин токъташдырмакъ учун ахтарывлар юрютмеге борчлу бола. Неге тюгюл де, зарал тийишли документлери булан гертилене, юкню алывчуланы кюрчюлендирилген талапларын таъмин этмек учун къошум харжлар этивден къачмагъа тюше. Неге тюгюл де, ишни арбитражгъа етишдирсе, госпошлина тёлемеге герек бола. Шулай мисалланы кёп гелтирмеге ба-

рын яшавгъа чыгъарылывуна байлавлу гьисап беривюне тынглап ва арагъа салып ойлашып, республиканы халкъ хозяйствосунда халкъны малын талавур этивлеге къаршы ябушувну асувлулугъун артдырывну масъалаларына республиканы Пачалыкъ арбитражыны, законланы якълайгъан ва контроль болдурагъан бары да органланы, министерликлени ва ведомстволаны, предприятиелени ва къурумланы тергевюн бакъдырды.

Г. ХАНОВ,
ДАССР-ни Баш пачалыкъ арбитры, РСФСР-ни ат къазангъан юристи.

булан гьали де адамлагъа пай да этмеге хыялыбыз бар. Бизге буса пуршавлукъ этелер. Ишлемеге къоймайлар.

Биз бирче хабарлай туруп, къаравсуз, ташланып къалгъан ерни алып, шонда бав оьсдюрмеге, гьайван-мал, жан-жанывар сакъламагъа гёз алгъа тутгъаны белгили болду. Шо хыялларын гертилейген, тюбюне 5 адам къол салгъан акты булан да таныш болдум. Шо кагъызгъа къол салгъанланы арасында халкъ депутатларыны шагьар Советини исполкомуну эки депутатыны аты да эсгериле. Акт 1989-нчу йылны март айыны 1-нде язылгъан. 1,2 гектар ерни елеген участкалар экиси де бирни йимик арив онгарылгъан, мекенли къуллукъ этилегени гёрюне. Топуракъгъа жаны авруйгъан адам гелгени билинип тура.

— Бизин ишибизге къаршы этилеген кёп тюрлю четимликлеге де къарамайлы, — дей М. Гьажиев, — бизин кооператив 1989-нчу йыл 8 тонна памидор, 2,5 тонна гьабижай, бир тонна къабакъ, 110 килограмм къоз, 2 центнер сорго къайтаргъан. Шоланы барысын да пачалыкъ багъасы булан тапшургъанбыз. Шолайлыкъда 6000 манат акъча къазангъанбыз. Амма оьзюбюз пачалыкъдан, хозяйствону гётер-

Ону тюбюне комиссияны 5 члени къоллар да салгъан.

«Балатав» кооператив буса оьтген йылны 9 айыны ичинде 253,3 минг манатны къадарында хайыр алгъан.

Оьрде эсгерилген санавланы гертилемек учун биз ПОЖКХ-ны начальниги Н. Келеметов булан ёлукъдукъ ва ондан булай баянлыкъ алдыкъ.

— «Балатав» кооперативге бизин къаршылыгъыбыз ёкъ. Оьрде эсгерилген санавлар къайдан алынгъанын билмеймен, — дей ол.

Гертиден де, кёп адамлар да тюбюне къоллар салгъан хас кагъыз къайдан алынгъанны бирев де билмей. Амма шо ПОЖКХ бир янгыз да пайда алмай болгъан. Шу ерде эришивлюкню битдиребиз. Амма «Балатав» кооперативни иши, Буйнакск шагьардагъы финанс бёлюкню налоглагъа къарайгъан баш ревизору-инспектору З. Магьамматовну бек кепине геле. Биз мунда ону да пикрусун билмеге сюйгенибизни себеби, кооперативлени ишин тергемеге халкъ депутатларыны Буйнакск шагьар Советини исполкомуна тапшурулгъан.

Къысгъача айтгъанда, оьрде эсгерилген кооперативни ортакъчыларын негьакъ айыплап тургъанлар.

Г. ГЬАЙДАРОВ.

хословакиягъа, Сириягъа, Иорданиягъа, Индиягъа, Шри-Ланкагъа бармагъа бола...

Гьар лотерея билет беш керен тергелегенни эсге салабыз. Эгер билет сегиз санавлу номер булан утмагъан буса, ону ахырынчы алты, беш, дёрт ва уьч санавгъа къарап тергемеге тюше. Билетни тиражы 1990-нчы йыл ноябрде Прагада ойналажакъ.

Лотерея билетлени ДАССР-ни Журналистлерини союзуну правлениесинде, газетлени ва журналланы редакцияларында алмагъа бола.

Билетлер почтадан габа йиберилмей.

Промышленный ва социальный масъалаланы бёлюгю онгаргъан

Къайратлы загьмат

«Промжилстрой» бирлешивню Шамхалдагъы 3 номерли участкасыны коллективи, бу йылны экинчи кварталында уьйлер къурмакъ учун гьазирленеген къуюлагъа малланы линиясын ишге салмакъ деп, гёз алгъа тутулгъан планын яшавгъа чыгъармакъ учун къайратлы кюйде загьмат тёге.

Эсгерилген участканы къурувчулары гетген йылгъа алгъан планларын да болжалдан алда тамамлагъанлар. Олар план булан белгиленген 1 миллион 500 минг манатны къурулуш-къурашдырыв ишлерин кютме герек эди буса, гьакъыкъатда шону уьстевюне 29 минг манатны къурулуш-къурашдырыв ишлерин кютген. Иш чыгъарыв пландан 4,2 процентге артгъан. Шону натижасында планны уьстевюне 5. минг манат таза хайыр алынгъан.

Эсгерилген уьстюнлюклер аслу гьалда хозяйство расчётну, оьз-оьзюн финанслашдырывну ва объектлени къурулушларында ишни арасы уьзюлмеген кюйде къурмакъны, ишлени вахта къайдада кютмекни, инамлы кюйде иш низам болдурмакъны натижасында къолда этилген.

Участкада загьмат тёгеген ишчилени гьакъында сёз чыкъса, мунда Къурбан Закарьяев башчылыкъ этеген къурашдырывчуланы бригадасындагъыланы, электросварщик Мусалав Исакъовну, автокрановщик Жамакъ Бамматгеревни, бульдозерист Магьаммат Ихавовну ва кёп оьзгелерини атларын эсгерелер.

В. ГЕРЕЕВ.

Гьайы этиле

«Дагводстрой» бирлешивге гиреген Шамхалдагъы темир-бетон маллар чыгъарагъан завод республикабызны уллу предприятиелеринден бириси гьисаплана. Эсгерилген завод 1989-нчу йылны планларын уьстюнлю кюйде тамамлагъан. План булангъы 5 миллион 919 минг манатны орнуна 5 миллион 124 минг манатны малын чыгъаргъан. Къурашдырылагъан темир-бетон маллар 58 минг кубометр болмагъа герек эди буса, шо санав 2,2 кубометрге ерли артгъан. Дыгъарлагъа гёре ерлеге маллар толу кюйде ва гёрсетилген болжалларда йиберилген.

Эсгерилген уьстюнлюклеге заводну цехлерини ва бригадаларыны арасында юрюлеген социалист ярышны, гьар ишчи ерде ишни барышын тюз къурувну, инамлы кюйде низам болдурувну натижасында етишилген.

Заводда алдынлы ишчилени гьакъында айтагъанда, арматурщиклени Арсланали Гьажикъаев, къуювчуланы Анати Абдуразакъов башчылыкъ этеген бригадаларыны членлери, къыздырывчу Осман Акаевни, арматурщик Ажам Къасумованы, крановщица Патимат Къурбанованы атларын уллу гьюрмет булан эсгерелер.

Заводда халкъ кёп къоллайгъан малланы чыгъарывгъа да уллу агьамият бериле. Геттен йыл мунда план булан белгиленген 528 минг манатны орнуна 536 минг манатны халкъ кёп къоллайгъан маллары чыгъарылгъан. Шоланы арасында 4300 кубометр тюрлю-тюрлю къурашдырылагъан темир-бетон маллар, яшавлукъ уьйлени къалкъыларын япмакъ учун уллу плиталар, къуюлагъан катиллер, уьйню кюрчюлерине салынагъан уллу блоклар ва оьзгелери бар. Халкъ учун 2200 кубометр керамзит, бетон къатыш керамзит, 1800 кубометр цемент гьазир этилген ва сатылгъан.

Эсгерилген малланы халкъ бек кёп сюйюп ала ва олагъа харлы. Шону гёз алгъа тутуп завод шо малланы чыгъарывну артдырывну даим тьайын эте.

В. ВАГЬАБОВ.

ЯНГЫ КИТАПЛАР

Бейдер В. Х. «Комиссарны гьакъындагъы повесть». Лениздат, 1989 й.

Бу документли повесть белгили революция чалышывчу, петроград загьмат коммунаны комиссары, 1918-нчи йылда къоччакъ кюйде жан берген В. Володарскийге багъышлангъан. Китапда революционерни къыйынлы ёлу, оратор пагьмусу, ишчилени ва солдатланы арасында агитатор гьисапда абуру къужурлу кюйде сураттлана.

Панкратов В. А. «Яков Свердлов». М. Политиздат, 1989 йыл.

«Яшав гюнлер, заман булан оьлченмей, девюрню ругьунда яшамагъа болагъанлыгъын, этилген пайдалы ишлерингни кёплюгю булан оьлчене». Бу сёзлер яш Свердловну яшавунда, ёл гёрсетеген юлдуз йимик, революционер гьисапда ону чалышывуна бары да янларын ачыкъ эте. Автор Свердловну революция гьаракаты ва адамлагъа бакъгъан якъдагъы сююн гёрсете туруп, ону къаттылыгъы ва къоччакълыгъы булан бирге илиякълылыгъын, адамлыгъын, исси хасиятын суратлай.

Вилли Бон. «Кёпню гёрген адам». М. Политиздат, 1988 йыл.

Вилли Бон — тезги немец коммунист. Ол узакъ оьмюр сюрген, уллу тарихи агьвалатланы гёрген адам. Ону яшавуну ичинде Германияда ва савлай дюньяда кёп тюрлю алмашынывлар болгъан. Автор оьзюню китабында 1918-нчи йылда Германияда болгъан ноябрь революциясын, немец коммунистлени фашизмге къаршы ябушувуну гьакъында яза.

УЧИТЕЛЬ ЯЗГЪАН

Москвадагъы «Билим берив» деген издательствода бизин якълы учитель С. Абурагьмановну школада физика дарсланы нечик юрютме герекни гьакъындагъы китабы чыгъарылгъан. 61000 тираж булан чыгъарылгъан бу китап физикадан дарс береген учителлер учун бек пайдалы болажагъына шеклик тувулмай. Оьзюню китабында Рутул районлу учитель охувчу яшлар булан классдан тышда нечик ва не ёрукъда иш юрютме герекни маънасы бар экенликни ачыкъ мисаллар булан беклешдире.

Сынавлу учитель оьзю язгъан китапда янгыз физиканы айланасында лакъыр этип къоймайлы табиатны аяп-къоруп сакълавну масъаласын да гётере. Автор шо масъалагъа байлавлу да охувчулагъа таъсир этер йимик оьз ойларын, оьз пикруларын язмагъа базаргъан.

СУГЪАРЫВ ИМАРАТЛАР КЪУРУЛА

Отлавлукъланы сугъарыв гьалын яхшылашдырагъан «Чирюрт» деген хас станция Къызылюрт районну Гьажидада юртунда ерлешген. Гетген йылны шо коллектив уьстюнлю кюйде тамамлады. Колхозланы, совхозланы отлавлукъларын гьар тюрлю сугъарыв ясандырывлар булан таъмин этивде, сугъарыв имаратлар къурувда хыйлы пайдалы ишлер этилди. Натижада план булан гёз алгъа тутулгъан 1 миллион 559 минг манатны ерине 1 миллион 800 минг манатны гьар тюрлю къуллукълары кютюлдю.

Бираз алдын шо станция даим зарал гёрюп тура эди. Артдагъы вакътиде буса ёрукълу кюйде пайда береген предприятиеге айланды. Гетген йылны ахырына къазангъан хайырыны жамы 340 минг манатдан да къолай болгъанны эсгерсек де хыйлы зат англашынажакъ. Шо план булан гёз алгъа тутулгъанындан 240 минг манатгъа артыкъ.

Шону булан бирге мунда ишлени асувлулугъу да 32 процентге етишген. Бары да къазанылгъан уьстюнлюклер коллективни членлери къуршалып загьмат тёкмеге урунгъанлыкъны англата. Сонг да олар сугъарыв имаратланы къурувну сырларына тюшюнген.

Тюзю, коллективни членлерине тюрлю-тюрлю шартларда загьмат тёкмеге тюше. Буса да олар четимликлени енгмеге уьйренген. Ортакъ чалышывну натижасында гетген йыл Къызлар районну «Огъузер» совхозуну авлакъларында хыйлы ишлер этилди. Мунда чалтик чачмакъ учун 650 гектар, гюзлюклер учун да 450 гектар ер гьазирленген, 2 минг тоннагъа ювукъ бичен, салам топлангъан.

Къызылюрт районну хозяйстволарына да аз кёмек этилмеген. Бир ягъындан этилмесе де болмай. Неге тюгюл, шо районну юртунда ерлешген предприятие. Сонг да станцияны механизаторлары айланасындагъы юртланы загьматчыларына къол ялгъап уьйренген.

Бу районну зонасындагъы къотан хозяйстволар да коллективни кёмегинден ёрукълу кюйде пайдалана. Демек, оланы авлакъларында гетген йыл 1000 гектаргъа ювукъ кёп йыллыкъ отлар чалынгъан, 12 минг тонна бичен, 1,5 минг тонна салам гьазирленген.

Энни гёз алгъа тутулгъан ишлер де гетген йылгъысындан онча аз тюгюл. Сугъарыв имаратлар къурув булан бирге, айланадагъы колхозланы, совхозланы загьматчыларына ашлыкъларын къайтарывда, авлакълагъа кюйлевючлер ташывда кёмеклешмеге гёз алгъа тутулгъан.

Ерли кюйлевючлени юклемек ва къотармакъ учун тийишли ясандырывлар оьтгерилеген ишлени барышын чалтлашдырмагъа ва оьзюне токътайгъан багъасын кемитмеге толу кюйде имканлыкъ бережек.

Гьали, чоласы бардан пайдаланып, механизаторлар язбашны авлакъ ишлерине техника алатланы ярашдырып онгарыв булан машгъул. Ярашдырывчулардан Иса Исаев, Вазирхан Алханов, Абдулла Магьамматов, Акъав Устакъавов айрокъда яхшы гьаракатчылыкъ гёрсете.

Бугюнлерде къызышгъан загьмат ругьуна къарагъанда, коллектив гёз алгъа тутгъан борчларын уьстюнлюк булан кютме болажакъ.

З. ХАЛИТОВ,
ветеринар илмуланы кандидаты.

Санаторий «Талги» — савлукъну хазнасы

Талги сувланы адамлар, гьар тюрлю аврувлагъа себеп излей туруп, юз йыллар алдын да пайдаландыра гелген. Алимлер сувланы пайдалылыгъын токъташдыргъан сонг, мунда 1924-нчю йыл биринчилей республика оьлчевде курорт ачылгъан, 19[illegible]-нчы йылда буса шо бютюнсоюз агъамиятлы бу[illegible]гъы санаторийлерден бирисине айлангъан. Гьали санаторий савлай уьлкеге белгили, ону макътавлугъу да, мунда гелме иштагьланагъанланы санаву да баргъан сайын арта. Биз шо гьакъда санаторийни баш врачыны заместители Магьаммат Хирамагьаматов булан лакъыр этебиз.

— Санаторийни аслу байлыгъы кюкюрт-водород къатыш сувлар, — дей ол. — Сувну бизин уьлкеде чи нечик де, гьатта дюньяда да тенги ёкъ.

— Сувлар не йимик аврувлагъа кёмек эте?

— Тюзюн айтгъан заманда, сувлар этеген кёмекни асувлулугъу гьали де толу кюйде ахтарылып битмеген. Баргъан сайын алимлер сувлар яхшы таъсир этеген янгы-янгы аврувланы таба. Буса да, сувлар мекенли кюйде таъсир этегенни ахтарылгъан аврувлар да аз тюгюл. Айрыча айтгъанда, шолар адамны терисинде, сюек-эллеринде, бувунларында, нерваларында, шолай да къатынгишилерде болагъан аврувлар.

— Аврувланы сав этмек, ял алывун болдурмакъ учун санаторийде нечик шартлар яратылгъан?

— Озокъда, гьали санаторийни бир нече йыллар алдагъы гьалы булан тенглешдирмеге къыйын. Биз къыш айларда 286 адамны къабул этебиз. Яй айларда буса 386 адамны къабул этмеге имканлыкъ бар. Къысгъача айтгъанда, йылда 4 мингден де къолай адам санаторийде савлугъун беклешдире. Адамлар ятагъан уьйлерде бары да онгайлыкълар болдурулгъан. Гьар уьйде бир яда эки адам ята. Уьйлени ичинде исси ва сувукъ сув бар, кроватлар, стол-шанжаллар янгыртылгъан, ятыв-ябув даим таза сакълана.

— Онгайлыкълар болдурмакъ — шо ишни бир яны. Аврувланы сав этмек учун нечик шартлар яратылгъан?

— Аврувланы сав этивде аслу гьалда ванналар пайдаландырыла. Санаторийде ванналар ерлешдирилген янгы уллу бина ишленген. Бир вакътини ичинде шонда 500 адам ятмагъа бола. Шону булан янаша аврувланы сав этивню оьзге тюрлю къайдаларына да кёп тергев бериле. Санаторийде лазерни къоллайгъан, ич аврувлагъа, къатынланы аврувларына къарайгъан кабинетлер, аврувланы токъташдырмакъ учун биохимия лаборатория уьстюнлю кюйде ишлей. Аврувланы сав этивде физкультура генг кюйде къоллана. Шолай комплекс къайдада юрюлеген ишлени пайдасы уллу.

— Аврувланы сав этивню натижалары нечикдир дагъы?

— Врачлар учун аврувну сав болуп гёрмек уллу насип. Аслу гьалда бизден аврувлар сав болуп къайта. Сувланы пайдалылыгъын англагъан адамланы мунда бир нече керен къайтып гелегенлери де бар. Шо гьал, озокъда, медицина къуллукъчуланы къувандыра, оларда оьзлени ишине бирден-бир муштарлы янашмакъ учун ругьланывну тувдура. Санаторийни музейиндеги таякълагъа къараса да, бизин ишибизни гьасиллерин англамагъа таманлыкъ этежек.

— Шо не музейдир?

Санаторий «Талги» — савлукъну хазнасы

— Авур аврувундан юрюп болмайгъан адамлар бизге таякълар булан геле. Сав болгъан сонг буса олар таякъларын къоюп гетелер. Мунда врачланы сиптечилиги булан шолай таякъланы сакълайгъан музей ачылгъан.

— Таякъланы есилерин эсгерме бажарыламы?

— Бажарыла. Совет районда яшайгъан Гьадис Омаров ел аврувдан кёп йылланы узагъында инжине, къолтукъ таякълар булан гьаран-гьаран юрюйген даражагъа етише. Ол алты ай республикадагъы клиника больницада ятып, бираз къолайлашып чыгъа. Амма арадан аз да гетмей, алдагъы кююне тюше, аврувудагъы да бек теренлеше. Санаторийге гелгенде ону сав этмек учун комплекс къайдада чаралар гёрюлдю. Натижада ол, таякъларын музейге савгъат этип, сав болуп чыкъды. Кочубейде яшайгъан Рамазан Магьамматов да радикулит аврув булан кёп инжине. Ол да санаторийде сав болуп чыгъа. Музейде ону таякълары да бар. Шолай кёп мисалланы гелтирмеге бажарыла

— Медицина къуллукъчуланы гьаракаты нечикдир?

— Барысы да бир йимик, яхшы ишлейген специалистлер. Гьали биз бригада къайдагъа гёчюп ишлейбиз. Ванналар бар бёлюкде ишлейген, врач невропатолог Маржанат Гьажиеваны бригадасы ярышда алдынлыкъны алып юрюй. Врачлар невропатолог В. Луценко, гинеколог Х. Маккашарипова, терапевтлер Б. Магьамматрасулов, С. Мирзаева, лаборантка А. Тетакъаева ёлдашлар да оьзлени ишине берилген, бажарывлу специалистлер. Орта билими булангъы къуллукъчулардан А. Маликова, Н. Алигьажиев, В. Болатова, Р. Шайыхов, Э. Батырова ёлдашланы атларын эсгермеге ярай.

— Санаторийдегилени ашамлыкъ продукталар булан таъмин этивню масъаласы нечикдир? Алдын шо масъала тюзевлю чечилмейгенине этилинеген кантлар кёп бола эди.

— Тюзю, биз санаторийдегилени ашамлыкъ продукталар булан таъмин этивге кёп тергев беребиз. Неге тюгюл де, аврувланы савлугъу гьар тюрлю югъунчлу продукталардан да кёп гьасил бола. Алдын шо масъала бизде тийишли даражада тюгюл эди. Гьар тюрлю продукталаны, гьатта яй вакътиде де овощланы ва емишлени къытлыгъына, санланы осал экенлигине кант этегенлер кёп эди. Арт вакътилерде биз шо масъаланы партия, профсоюз, тергев этив къурумлар булан бирликде мекенли кюйде тергедик, хыйлы кемчиликлени ачыкъгъа чыгъардыкъ. Шо кемчиликлени тайдырып санаторийни ашамлыкъ продукталагъа бакъгъан якъдагъы талапларын оьр даражада кютмек учун Курортторгну ёлбашчыларына тийишли гёрсетивлер этилди. Тюзюн айтмагъа герек, Курортторгну ёлбашчылары шо гёрсетивлерден тюз кюйде гьасиллер чыгъармагъа, ишни белгили кюйде яхшылашдырмагъа бажаргъан. Гьали санаторийни продукталар булан таъмин этив мекенли кюйде яхшылашгъан.

Санаторийде бир вакътини ичинде 400 адам олтуруп ашамагъа болагъан эркин, янгы столовый бар. Мунда медицина нормалагъа гёре тийишли ва татывлу ашлар гьазирлене. Авруйгъан гьар-бир адамны къайсы ашны сюегени гьакъда заказлар бермеге ихтияры бар. Столовыйны къуллукъчулары ашланы оланы заказларына гёре гьазирлей. Шо къайда авруйгъанлар учун хасокъ да онгайлы. Натижада арт вакътилерде продукталар булан таъмин этивге, ашланы гьазирлевге, столовыйны къуллукъчуларыны янындан гьар тюрлю къуллукъларын кютювге байлавлу кантлар токъталгъан. Демек, авруйгъанлар шо масъаланы чечилеген кююне рази.

Мунда булай бирдагъы бир масъаланы эсгермеге ярай. Янгыз авруйгъанланы тюгюл, санаторийде ишлейгенлени де гьар тюрлю къыт промышленный маллагъа, ашамлыкъ продукталагъа бакъгъан талапларын кютювге де яхшы тергев бериле. Бизде, шолай къыт маллар гелтирилип, бир нече керен сатылып тура.

— Гележекге планлар нечикдир? Санаторийни генглешдирмеге имканлыкълар бармы?

— Гьали ишленип турагъан эки уллу бина бар. Шолар бу йыл пайдаландырывгъа берилмеге герек. Шоланы биринде аслу гьалда биохимия лаборатория ерлешдирилежек. биревюсюнде буса гьар тюрлю аврувлагъа къарайгъан кабинетлер болажакъ. Эки де бина ишге салынгъан сонг санаторий бир вакътини ичинде 480 адамны къабул этмеге болажакъ.

— Гьали тувра сизин оьзюгюзню ишигизге байлавлу бир сорав. Мен англайгъан кюйде сиз илму ахтарывлар да юрютесиз.

— Мен институтда охуйгъан заманда да илму ишлер булан машгъул бола эдим. Гьали адамны къаркъарасыны аврувлагъа къаршы ябушувун гючлендиривге кюкюрт-водород къатыш сувлар этеген таъсирни уьстюнде ишлеп тураман. Шолай ахтарывлар уьлкеде биринчилей оьтгериле. Масъаланы уьстюнде гьали де кёп ишлемеге герек. Тек, башлапгъы натижалар гёрсетеген кюйде, шону уллу пайдасы бар.

— Сизге де, коллективге де ишде уьстюнлюк, аврувлагъа савлукъ ёрайман!

— Савболугъуз!

А. МЕЖИТОВ.

СУВУКЪ ЗАЛ, БУЗУКЪ ГЬАЛ

Къоркъмаскъала 1970-нчи йылда Дагъыстанда ер тербенгенден сонг Буйнакск районда къурулгъан янгы юртлардан бириси. Гьали мунда 1100 хозяйство бар, 3700-ден де къолай адам яшай. Юрт йылдан-йыл чалт оьсе. Янгы уьйлер ишлемек учун гетген йыл 200-ге ювукъ агьлюге топуракъ участкалар да берилген. Оланы авадан кёп яны янгы уьйленген яшоьрюмлер. Артдагъы йылланы ичинде юртдагъыланы культура-яшавлукъ талапларын кютювге тергев бир къадар яхшылашгъан деп айтма ярай. 620 агьлюню уьйлерине табии газ тартылгъан, бу йылны ахырына къалгъан агьлюлени уьйлерине де тартылажакъ.

Къоркъмаскъаланы къап-ортасында культура уьйню бинасы юртгъа янгы гелгенлени айрокъда бек тергевюн тарта. Культура-ярыкъландырыв ишлени генглешдирмек учун гьар тюрлю онгайлыкълары булангъы бек тизив бина. Яз болду десе, юртдагъы совхозну ишчилери, механизаторлары ва юртда яшайгъанлар оьзлени ишден эркин вакътилерин культура уьйде янгы газетлер, журналлар охуп, шахмат, шашки, биллиард ойнап, киногъа къарап культурный кюйде оьтгере. Къыш болду десе, культура уьйге къагъ да гелеген адам болмай. Бу ерде неге деген суал арагъа чыгъа.

Тюзю, юртда культура уьйню бинасыны къурулушу токъташдырылгъан болжалындан бир хыйлы йыллар гечигип пайдаландрывгъа берилди. Шондан сонг да беш-алты йыл гетип тура, гьали де Культура уьйню ичи ягъылмай. Бу йылны ахырына юртдагъы бары да уьйлеге табии газ тартылажакъ. Гьажатлы материаллар табулмай тура деген багьана булан культура уьйге бу йыл да газ тартылмай къалып тура.

Бираз алдынларда, Къоркъмаскъалагъа баргъанда, къаш-къаралгъан вакътиде, культура уьйню алдында жыйылгъан яшоьрюмлер булан лакъыр этме тюшдю.

— Къыш айлар бизин ишлерибизни бираз сел заманы, — дей яшоьрюмлени бириси. — Ишге барсакъ да, къайтгъан сонг эркин заманыбызны культурный кюйде ял алып оьтгерме, культура уьйню ярыкъ залына да жыйылып къужурлу лекциялагъа, лакъырлашывлагъа тынглама ява буса яхшы-яхшы концертлеге, чебер кинолагъа къарама сюебиз. Бизин арабызда газетлени, журналланы охума сюегенлер де аз тюгюл.

— Сайлавлагъа гьазирлик гёрювню инг къызгъын вакътиси, культура уьйдеги агитпунктгъа барып, сайлавлагъа байлавлу материаллар булан таныш болма, агитаторлар булан ёлукъма сюебиз, — дей бирдагъысы.

Сюйгенден не пайда, культура уьйню ичи къырдан эсе сувукъ, къышда ягъылмай.

— Шо гьакъда герек чакъы да сёз кёп юрюле, тек этилеген иш ёкъ, — дей Къоркъмаскъала юрт Советни исполкомуну председатели Разияханым Сулейманова. — 1988-нчи йыл Буйнакск райисполкомну председатели И. Камилов да ва Магьачкъала шагьар Советни исполкомуну председатели Ильясов да гелип, Къоркъмаскъала жамиятны жыйыны оьтгерилген эди. Къоркъмаскъала Буйнакскиден йыракъ экенге, ёлбашчылыкъ этме четим саялы, юртну Магьачкъалагъа бермекни гьакъында масъала салынды. Къоркъмаскъаланы халкъы шогъар рази болду. Шондан берли йыл ярымгъа ювукъ бола. Бу масъала гьали де ахырынчылай чечилип битмеген. Къайсы буса да бир масъаланы чечмек учун Буйнакскиге барсакъ, ондагъы район къурумланы ёлбашчылары, сиз Магьачкъалагъа барыгъыз дей. Магьачкъалагъа барсакъ, сиз гьали де бизге берилип битмегенсиз дей. Муна, шулайлыкъда, юртдагъы культура уьйге табии газ тартмакъны масъаласы да баргъан сайын артгъа салына.

Шо гьакъда «Марковский» совхозну партия комитетини секретары Д. Гьимбатов да бек кант этди.

Бу масъаланы чечмеге тезокъ заман болгъан.

А. АБЛАМОВ.

БИРЧЕ ИШ ГЁРЕЙИК

Уьлкебизде янгыртып къурувну ели эштгенден берли, яшавубузда кёп алмашынывлар болуп тура. Милли адабиятыбыз, культурабыз, инг де асувусу ана тил унутулуп бара эди. Кёп миллетлер яшайгъан къумукъ юртларда русча сёйленеген болгъан. Кёп юртланы эки янына гёчюп гелген тав районланы къотанлары ерлешген. Шо саялы да кёбюсю сюрюлеген, ашлыкъ береген топуракълар толу кюйде пайдаландырылмай тура. Топуракъ масъалалар ерли халкъны пайдасына чечилежекге инанма сюебиз.

Халкъыбызны арасындан чыкъгъан белгили шаирлени, алимлени, игитлени атлары унутула бара эди. Шо ёлгъа йиберилген кемчиликлер бугюнлерде тюзелтиле. Ж. Къоркъмасовну, Т. Бийболатовну атлары Магьачкъала шагьардагъы орамлагъа къоюла. Йырчы Къазакъгъа ва А.-П. Салаватовгъа эсделиклер салынажагъы белгили болду. Шаир А. Жачаев ва РСФСР-ни халкъ артисткасы Б. Ибрагьимова оьтгерген авторлукъ вечерлерини харжы, шо эсделиклер учун бакъдырылажагъына сююндюк. Бырынгъы къумукъ юртда болгъан биринчи къумукъ халкъ гьаракатыны съезди де агьамиятлы агьвалат болуп токътай.

Алда йимик халкъыбызны къысматына, яшавуна, ону гележегине къол силлеп къоймай, бирче иш гёрме герекбиз. Дагъыстанны бары да миллетлерини арасында тенглик ва тюзлюк болмагъа герек. Районларда алда ана тиллерде чыгъагъан газетлер янгыртылып, къайтара чыкъмагъа тарыкъ. Ана тилге, адабиятгъа бакъгъан якъдагъы тергев артма герек. «Ленин ёлу» газетде ана тилибизге байлавлу артдагъы йылны ичинде чыкъгъан макъалаланы халкъ кёп сюйüп охуду. Халкъыбызны тарихине, адабиятына ва культурасына бакъгъан якъдагъы тергев гюн сайын арта.

И. ГЬАЖИЕВ.

Редактор
С. Н. ВАЛИЮЛЛАЕВ.

Болгарияны загьматчылары учун ял алыв

КЪУВАНЧ БОЛАЖАКЪ

Анадаш «Ленин ёлу» газетибизни аявлу редакциясыны къуллукъчулары, мени сизден бир шулай тилевюм бар. Къумукъ театрны яратывчу коллективи салгъан спектаклеге къарама ...

ТВ

...ат». 8-нчи сериясы. 16.05 «Юлдуз». Киноальманах. 17.05 «Халкъ макъамлары»...

ГЕЧЕГИ ТЕЛЕВИДЕНИЕ. СЫНАВ ПРОГРАММА
00.10 «Мистер Икс». Те...

адам ята. Уьйлени ичинде иссн ва сувукъ сув бар, кроватлар, стол-шанжаллар янгыртылгъан, ятыв-ябув даим таза сакълана.

Санаторийни музейиндеги таякълагъа къараса да, бизин ишибизни гьасиллерин англамагъа таманлыкъ этежек.

— Шо не музейдир?

къаева ёлдашлар да оьзлени ишине берилген, бажарывлу специалистлер. Орта билими булангъы къуллукъчулардан А. Маликова, Н. Алигьа-

гъан гьар-бир адамны къансы ашны сюегенин гьакъда заказлар бермеге ихтияры бар. Столовыйны къуллукъчулары ашланы оланы заказларына гёре гьазирлей.

лагъа савлукъ ёрайман!

— Савболугъуз!

А. МЕЖИТОВ.

лусу ана тил унутулуп бара эди. Кёп миллетлер яшайгъан къумукъ юртларда русча сёйленеген болгъан. Кёп юртланы эки янына гёчюп гелген тав районланы къотанлары ерлешген. Шо саялы да кёбюсю сюрюлеген, ашлыкъ береген топуракълар толу кюйде пайдаландырылмай тура. Топуракъ масъалалар ерли халкъны пайдасына чечилежекге инанма сюебиз.

Халкъыбызны арасындан чыкъгъан белгили шаирлени,

къмасовну, Т. Бийболатовну атлары Магьачкъала шагьардагъы орамлагъа къоюла. Йырчы Къазакъгъа ва А.-П. Салатовгъа эсделиклер салынажагъы белгили болду. Шаир А. Жачаев ва РСФСР-ни халкъ артисткасы Б. Ибрагьимова оьтгерген авторлукъ вечерлени харжы, шо эсделиклер учун бакъдырылажагъына сююндюк. Бырынгъы къумукъ юртда болгъай биринчи къумукъ халкъ гьаракатыны съезди де агьамиятлы агьвалат болуп токътай.

Алда йимик халкъыбызны

гъаргъан газетлер янгыртылып къайтара чыкъмагъа тарыкъ. Ана тилге, адабиятгъа бакъгъан якъдагъы тергев артма герек. «Ленин ёлу» газетде ана тилибизге байлавлу артдагъы йылны ичинде чыкъгъан макъалаланы халкъ кёп сюю охуду. Халкъыбызны тарихине, адабиятына ва культурасына бакъгъан якъдагъы тергев гюн сайын арта.

И. ГЬАЖИЕВ.

Редактор
С. Н. ВАЛИЮЛЛАЕВ.

Болгарияны загьматчылары учун ял алыв

Гетген йыл Болгарияны тахшагьарындагъы лап уллу предприятиелерден бирисини профсоюз комитети слесарь Х. Драганны август айда агьлюсю булан бирге, денгиз ягъагъа барып, ял алмакъ учунгъу путёвка булан таъмин этмеге болмагъан. Ол шолай путёвка бермекни алданокъ тилеген болгъан. Ону орнуна Х. Драганглъа агьлюсю булан бирге сентябрде уьлкени белгили бальнеология курортларындан бирисиндеги санаторийге бармакъны яда июнда къыбла якъдагъы денгиз бойда ерлешген Несабыр шагьарда онгача еслигиндеги квартирде къалып, ял алмакъны таклиф этгенлер. Шо Х. Драгангъа онгайлы тюгюл экени саялы, ол яшларын пионер лагерге йибермекни къолай гёрген, оьзю буса къатыны булан бирге отпускасын ата юртундагъы дачасында оьтгермеге токъташгъан. Ата-анасы оьлген сонг олар яшагъан гиччирек уьйню ол дачагъа айландырып къойгъан.

Болгарияны профессионал союзлары ял алагъан уьйлерде ва денгиз ягъаларда ерлешген санаторийлерде айрокъда июль ва август айларда ял алмакъ учун оьзлени членлерине гьар йыл путёвкалар бермеге болмай. Эгер социология анкетни маълуматларына къараса, шону толу кюйде англатмагъа бола, болгарияны загьматчыланы 64 проценти денгиз ягъалардагъы курортларда ял алмагъа сюе; 26 проценти гюнню шавларын лыжа спорт булан алышдырмагъа ва шолайлыкъ булан, денгиз ягъада туруп, гюн тюшюп бронза тюсге айланагъан гёрюнюшюн сакъламагъа къаст эте; янгыз 8 проценти толу кюйде къышда ял алмакъны къолай гёре, 2 проценти буса йылны бир сезонун да танглайгъанын, не ерде ял алса да, олар учун башгъа тюгюллюгюн айтгъан.

Статистиканы маълуматларына гёре, 1988-нчи йыл Болгарияны денгиз санаторийлеринде, тав ва бальнеология курортларында ял алагъанланы къабул этмек учунгъу уьйлени санаву 1600-ге, олардагъы койкаланы санаву 120.000-ге етише.

Шо йыл оларда 1 миллион 300 мингге ювукъ болгарлы 14 яда дагъы да аз гюнлер ял алгъан, шо буса ювукъ гьисапда уьлкени гьар 7-нчи ватандашы бола, мунда 9 миллионгъа ювукъ адам яшай.

Профсоюзланы ял алагъан уьйлеринде яшавлукъ шартлар турист классы къонакъ уьйлеге тенг бола. Гьар агьлюню айры номери бар, ял алмакъ учун этилген янгы уьйде ва зонада гьар агьлюге экишер уьй яда яшлары учун да, ата-аналары учун да уьйлер бар. Гьали савлай къабатда бир ортакъ туалет болагъан гезиклер эпсиз аз ёлугъа. Сав йылны боюнда ишлейген турист станциялар ва ял алагъан уьйлер, тюзюн айтса, шолардан къайрылары да, иссн этиле. Ял алагъанлар кёбюсю гезиклерде оьзлер ашны сайлап алмагъа болагъан кюйдеги столовыйларда ашай, оларда, кёбюсю гьалда шорпаланы, экинчи ашланы бир нече тюрлю журасы гьазирлене.

Озокъда, ял алагъан уьйлерде яман болмай, тек шо профсоюзлардан таба барып ял алмакъ учунгъу янгыз бир имканлыкъ тюгюл. Ял алагъан ерлерде яшамакъ учун онгача еслигиндеги уьйлени тутмагъа да ярай. Олардагъы шартлар санаторийлердеги ва ял алагъан уьйлердеги шартлар йимик болмаса да, ашсув булан таъмин этив яман къурулмай. Артдагъы вакътилерде къурумлу кюйде ял алыв ва туризм ишдеги четимликлени тайдырывда гьалиден эки йыл алдын министерлиги къабул этген ватандашланы онгача ва коллектив загьмат чалышывун иштагьландырывну гьакъындагъы къарар уллу роль ойнагъан. Ватандашланы онгача еслигиндеги уьйлеринде гиччирек къонакъ уьйлер болагъанлыкъ къарарны туврадан-тувра натижасы деп айтмагъа ярай. Къара денгизни ягъасында да, тахшагьарны ва уьлкени оьзге уллу шагьарларыны ягъаларында да шолай онгача еслигиндеги гиччирек къонакъ уьйлер бар.

Отпускасыны вакътисинде цивилизацияны бир-бир онгайлыкъларындан арек чыгъып гетмеге сюеген болгарлылар учун оьзлени шо ойларын яшавгъа чыгъарывда эки имканлыкъ бар: тавлагъа экскурсиялар ва кемпинглерде токътав, табиатгъа ювукълукъ ва романтика яшавдагъы бир-бир онгайсызлыкъланы ёлгъа йибермеге имканлыкъ бере. Артдагъы 10 — 20 йылланы ичинде шолай ял алагъанланы санаву хыйлы артгъан.

Бары да онгайлыкълар болуп тургъанны сюегенлеге пансионат таъмин этивню къайдасында къонакъ уьйлерде токътамагъа имканлыкъ бола. Озокъда, шо сезонну къызгъын вакътисинде этмеге бажарылагъан зат тюгюл. Ончакъы халкъ кёп гелип, къыставуллу болмайгъан ерлерде къонакъ уьйлерде яшавну багъасы хыйлы тёбен бола.

В. ГЕОРГИЕВ,
«София-пресс» агентлиги.

Суратда: Къара денгизни ягъасындагъы «Албена» деген курорт комплекс. Шонда ял алагъанланы йылны боюнда къабул этелер.

КЪУВАНЧ БОЛАЖАКЪ

Анадаш «Ленин ёлу» газетибизни аявлу редакциясыны къуллукъчулары, мени сизден бир шулай тилевюм бар. Къумукъ театрны яратывчу коллективи салгъан спектакллеге къарама эпсиз кёп сюемен. А-П. Салаватовну пьесасына гёре къумукъ артистлер онгаргъан «Къарачач» деген спектаклде Дагъыстанны ат къазангъан артисткасы Надежда Мусаева Сувсарны ва Къарачачны ролларын ойнайгъан кюй бек хошума геле. Бир спектаклде эки тюрлю рольну уста кюйде ойнап болмакълыкъ гиччи гьюнер тюгюл. Оьзюм билеген кюйде, гьакъ юрегимден язып, сюювлю артисткабыз Н. Мусаевагъа шиъру багъышлагъанман. Шо шиърумну газетде печать этсегиз, мени учун уллу къуванч болажакъ эди.

Сагънабызны гюлюсен

Яшавумда Сувсарсан,
Ёмакъда сен — Къарачач,
Сагънабызны гюлюсен,
Гел, гьаман да, гёнгюнг ач.

Сен йыласанг — йылайман,
Сен кюлесенг — кюлеймен,
Сагъа мен яхшы савлукъ,
Узакъ оьмюр тилеймен.

Узакъгъа эсде къала
Сен яратгъан келпетлер,
Гюлюн ача сагьнаны
Сенн йимик гюл бетлер.

Театр геле десе,
Байрамча гийинемен,
Надежда да бардыр деп,
Ажайып сююнемен.

Мен де бир ногъай къызман,
Гел, сен буса къумукъсан.
Ким болсанг да, геле тур,
Юрегиме ювукъсан.

Сагьидат АЛИЕВА.
Тамазатёбе.

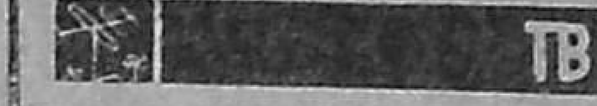

ХАМИСГЮН, 1 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

6.30 120 минут. 8.35 Мультфильмлер. 9.05 «Дунаевскийни музыкасы». Фильм-концерт. 10.05 Яшлар учун (ингилис тилдеги дарс булан бирге). 11.05 «Он эки шанжал». Дёрт сериялы телевизионный чебер фильм. 4-нчю сериясы. 12.25 Коллаж (реклама, билдиривлер, информациялар). 12.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 13.00 «Йырламай болмайман». Концерт-очерк. 15.30 М. Глинка — 2 номерли квартети. 15.50 Уьстюнлюкню 45 йыллыгъына. «Солдат мемориаллар». Биринчи фильм — «Танкланы дагъытывчулар». 17.05 Юрист консультация. 17.35 Билдиривлер. 17.40 Сайлавлар-90. РСФСР-ни халкъ депутатларына гёрсетилген кандидатлар булан ёлугъув. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 Дербентдеги музыка училищени халкъ инструментлер оркестрини концерти. 19.20 «Дагъыстан» деген программа. 19.40 «Он эки шанжал». Дёрт сериялы телевизионный чебер фильм. 4-нчю сериясы. 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 21.40 КВН-89. Финал. Харьковдагъы военный-авиация инженер училищени, Урал ва Донецк политехника институтланы командаларыны ёлугъуву. 23.50 Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу.

II ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнсатика. 8.15 «Къызыл Армияны йыраву». Илму-англатыв фильм. 8.35, 9.35 Табиат дарс. 5-нчи класс. 8.55 «Акварнум». Илму-англатыв фильм. 9.05 Испан тил. Охутувну биринчи йылы. 9.55 «Акварнум». Илму-англатыв фильм. 10.05 Испан тил. Охутувну экинчи йылы. 10.35, 11.35 Биология. 8-нчи класс. Къушчулукъ. 11.05 Мамам, папам ва мен». 12.05 «Къалкъыдан оьрде» деген документли фильм. 12.20 «Гангстер болма, аявлум». Телевизионный чебер фильм. 13.30 Ритмикалы гимнастика. 14.00 Такрарлав телефильмни сеансы. «Экмек — существительное ат». 8-нчи сериясы. 16.05 «Юлдуз». Киноальманах. 17.05 «Халкъ макъамлары». 17.20 Валерий Балабановну планетасы. 17.50 «Сен эшит мени... фильм-концерт. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 Бузда сыргъалав. Европаны чемпионаты. Жут сыргъалав. Эркин программа. Ленинграддан берилиш. 20.00 «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» «Кирпилеге болгъан иш». 20.15 А. С. Пушкинни атындагъы Пачалыкъ музейде декабрь музыкалы ахшамлар. «Пастернакны дюньясы». 2-нчи берилиш. 21.15 «Унутулгъан атланы къайтыву. Павел Флоренский». 21.30 А. П. Чеховну асарларын экранлашдырыв. «Ити булангъы тиштайпа». Чебер фильм. «Ленфильм». 23.00 «Юрмала-90». Эстрада йырланы яш йыравларыны V Бютюнсоюз конкурсу. Горький шагьардан берилиш.

ЖУМАГЮН, 2 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

6.30 120 минут. 8.35 «Бегемот ва гюнеш». Мультфильм. 8.45 «Биринчи болугъуз» деген документли фильмни премьерасы. 9.05 «Гьайранлыкъланы аренасы». Оьзбашына чалышагъан цирк коллективлени чыгъышлары. 9.55 Адам. Ер. Алам. 10.55 «Иссн ярыкъ». Телевизионный документли фильм. 11.45 «...Он алты йылгъа ерли ва оьрде». 12.30 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 13.00 Камера дюньягъа къарай. 15.30 Яшыл лампа. «Оьзюгюзде гёзелликни уятыгъыз». 16.10 Индонезиядан таба. 16.55 «Борчун къайтарыв». Документли фильм. 17.15 Бизде къонакълыкъда Расул Гьамзатов. 18.00 «Дагъыстан» деген информация-публицистика программа. 18.30 Заман Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 «Дагъыстан» деген информация-публицистика программаны давам этиливю. 19.20 «Сивена». 19.35 «Оюнчакъ». Чебер фильм. Франция. 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу. 21.30 «Шулай болгъан... болгъан...» 21.50 «Къарав». 23.35 «Колобок, колобок». Уллулар учунгъу мультфильм. 23.45 Янгылыкъланы телевизионный къуллугъу.

ГЕЧЕГИ ТЕЛЕВИДЕНИЕ. СЫНАВ ПРОГРАММА

00.10 «Мистер Икс». Телевизионный чебер фильм. «Ленфильм». 01.40 «Дёгерекни генг этигиз». Эстрада программа.

II ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнастика. 8.15 «Воловгинни боявлары». Илму-англатыв фильм. 8.35, 9.35 Табиат дарс. 2-нчи класс. 8.55 «Къышны гюню». Телевизионный документли фильм. 9.05 Ингилис тил. Охутувну биринчи йылы. 9.55 «Къышны гюню». Телевизионный документли фильм. 10.05 Ингилис тил. Охутувну экинчи йылы. 10.35, 11.35 Тарих. 8-нчи класс. 11.05 Илму-англатыв фильмлени программасы: «Заман булан бирге-бир», «Таъсир». 12.05 «Ити булангъы къатын». Чебер фильм. «Ленфильм». 13.30 «Бу бары да меникн» деген документли фильмни премьерасы. 16.55 «Келпет». Оьрдеги класларда охуйгъанлар учун адабият оюнлар. 18.25 Коллаж (реклама, билдиривлер, информациялар). 19.00 «30 ва уьч йыл». «Дагстройтрансны» коллективи гьакъында гёрсетив фильм. 20.05 «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» 20.20 Бузда сыргъалав. Европаны чемпионаты. Къатынгишилер. Эркин программа. Ленинграддан берилиш. 21.20 «Онда, гёк тавланы артында». Документли фильм. 21.30 Бары да учунгъу концерт. 21.45 Сюз республикаланы студияларыны фильмлери. «Предшественник». 1-нчи ва 2-нчи сериялары. «Грузия-фильм».

РАДИО

ХАМИСГЮН, 1 ФЕВРАЛЬ

7.15 «Тангчолпан». 17.00 Янгы хабарлар. 17.20 — 18.00 А. Омаевни «Сююв ва борч» деген радиоспектакли.

ЖУМАГЮН, 2 ФЕВРАЛЬ

7.15 «Тангчолпан». 17.00 Янгы хабарлар. 17.20 «Табиатны якъламакъ — адамны якъламакъ». Берилиш. 17.35 — 18.00 Къоччакълыкъны гьакъындагъы йырлар.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
367007, Магьачкъала, Комсомол проспекти, 61.

ТЕЛЕФОН НОМЕРЛЕРИ: редакторну заместителини — 7-24-96, жаваплы секретаргъа ва партия бёлюгюне — 7-28-76, юрт хозяйство бёлюгюне — 7-23-72, кагъызлар ва информация бёлюгюне — 7-28-85, культура ва промышленность бёлюклерине — 7-22-81, издательствогъа — 7-51-92, бухгалтериягъа — 7-30-94.

Газета отпечатана офсетным способом в типографии издательства Дагестанского обкома КПСС. (Комсомольский проспект, 61).